

DOMOLJUB

Izbaja vsak četrtak. Cena mu je
8 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za
Ameriko in druge tuje države 6 K.)
— Posamezne številke se prodajajo
po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu
„Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravištvu „Domoljuba“.
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica. —

Štev. 47.

V Ljubljani, dne 23. novembra 1916.

Leto XXIX.

Ne ločitve — zdaj združitve je čas!

Da se bo moralo po vojski marsikaj izpremeniti v naši državi, o tem smo si vsi edini. Posamne stranke in posamni narodi se že oglašajo s svojimi željami in zahtevami. Čim močnejši je kdo in čim več ima priložnosti in svobode do besede, tem glasnejši je in tem obsežnejši je popis njegovih želja.

Najprej so prišli Poljaki. Zvezale so se vse stranke s socialnimi demokrati vred za zedinjenje in osamosvojenje poljske države. Večjega nasprotja, kakor je bilo med socialistom Dašinjskim in poljskimi plemiči in veleposestniki, si ni lahko misliti; ob volitvah in v državnem in deželnem zboru je grmel od obeh strani. V verskem in gospodarskem oziru so bile med poljskimi strankami največje razlike, toda misel, da je zdaj mogoče obnoviti razbito domovino, jih je združila in enotno, v popolni slogi so šli na delo. Vsi poljski poslanci so vstopili v en klub in vse stranke so imele svoje zastopstvo v narodnem svetu. Niso sicer dosegli v celoti tega, kar so želeli, — združenja dozdej ruskih in vseh galiških Poljakov v eni državni skupini v okviru avstrijske države — toda brezuspešno ni bilo njihovo delo: naš in nemški cesar sta se zedinila, da se ustanovi samostojno poljsko kraljestvo iz poljskih in litvinskih pokrajin, kar jih je bilo dozdej pod ruskim carstvom.

Nemške stranke moramo imenovati na drugem mestu. Svobodomiselni nemški poslanci, združeni v nemško-narodni zvezi, so se najprej zedinili, kaj naj zahtevajo po vojski. Imeti hočejo zakonito določen nemški državni jezik, mnogo več nemškega po vseh, tudi po ljudskih šolah, prosto pot do Trsta, samostojnost Galicije in sicer tako, da gališki poslanci ne bodo več v dr-

žavnem zboru in da bodo potemtakem imeli Nemci večino med državnimi poslanci ter bodo lahko gospodovali v šolskih rečeh, pa tudi glede na uradništvo v celi ostali državi. Obenem zahtevajo, naj se naša država najtesneje zveže z nemško v vojaškem in gospodarskem oziru.

Dne 9. novembra so imeli nemško-narodni in krščansko-socialni zastopniki na Dunaju skupno sejo in pri nji je načelnik svobodomiselne nemško-narodne zveze dr. Gross, kakor so poročali časopisi, ob soglasnem pritrevanju vseh navzočih izjavil, da se bodo odslej prvi in drugi složno bojevali za nemške zahteve, zlasti za nemški državni jezik in za najtesnejšo vojaško in gospodarsko združitve naše države z nemško. Nekaj posamnih krščansko-socialnih poslancev se je po ti seji sicer tuptam malo pritoževalo, da niso bili prej podučeni, za kaj se gre, toda ta reč pač le malo pomeni. Vseh dvanajst mož, ki so v predstvu krščansko-socialne stranke, je moralo biti zadovoljnih z dr. Grossovo izjavo, drugače bi ne bilo moglo priti do nje. Na vsak način moramo računati s tem, da sta zdaj obe veliki nemški stranki — nemško-narodna in krščansko-socialna — v važnih in odločilnih rečeh popolnoma združeni. Socialni demokratje nemške narodnosti stoje še ob strani in ni še jasno, kako jo bodo zasukali. Če se spomnimo na to, kako so n. pr. nastopili proti češkim zasebnim šolam na Dunaju, in kako so trdili, naj se vsak Nemec, ki pride na Dunaj ali v kako drugo, po večini nemško mesto, ponemči, si moremo biti evesti, da so v narodnem oziru precej v živo nemško pobarvani. Ne pojdejo sicer v vseh rečeh z drugimi Nemci, toda nemškemu državnemu jeziku se gotovo ne bodo upirali.

Rusini so bili tudi na dve plati razdeljeni. Vsi njihovi državni poslanci, razen enega socialnega demokrata, so v skupnem klubu, dasi so se prej med seboj zelo napadali in bojevali drug proti drugemu. Ra-

dikaina skupina, ki jo je vodil dr. Trilovski, je bila strastno svobodomiselna. Zdaj je našla pot k skupnemu delu. Skrb za domovino in narod jih je zvarila v eno celoto. Boje se samostojne Galicije, v kateri naj bi deželni zbor odločeval s poljsko večino tudi o rusinskih šolah in uradih. Zahtevajo, naj ostane Galicija taka kot dozdej, in naj gališki poslanci slejkoprej imajo sedež in glas v avstrijski državni zbornici; če se pa osamosvoji Galicija, naj se razdeli v dva dela, poljski in rusinski, in naj v svojem posebni rusinski deželni zbor dela postave.

Pred nekaj dnevi so se zedinili tudi Čehi. Tam je bilo več strank, nego kjerkoli drugje: mladočeška, agrarna, narodno-socialna, katoliško-narodna, krščansko-socialna, realistična, svobodomiselna ljudska, državno-pravna in socialno-demokratična. Odslej so v narodnih rečeh vsi v enem taboru, v enotni zvezi. Bila je trda in težka pot, katero je sekal skozi grmovje in skalovje strankarskega sovraštva zlasti neumorno delavni in skrbni predsednik agrarne stranke Anton Švehla v zvezi z našim milim prijateljem Fr. Udržalom. Čast pameti in domoljubnemu duhu voditeljev tudi vseh drugih strank! Šlo je in od zdaj dalje sedita v obrambo svojega naroda skupaj socialni demokrat in katoliško-narodni poslanec, meščanski mladočeh in agrarni zastopnik češkega kmečkega stanu.

Tudi pri nas bo treba na delo v vseh rečeh, kjer je mogoče, in na skupno, enotno obrambo tistih reči, ki so nam vsem drage in mile. Načelnih razlik med strankami ne more nihče izbrisati. Najhujši naš sovražnik bi pa bil, kdor bi hotel izbrisati načelno skupnost v prevažnih, življenjskih vprašanjih našega naroda. Kdor taji razlike med strankami, je slep; kdor pa taji danes njihove skupne reči, je hudoben škodljivec. Iti moramo še dalje in združeni med seboj iskati zaveznikov. Govori se, da jih že imamo. Bog daj srečo!

Avstrija vseh!

Naša zvestoba in ljubezen do Avstrije je izpričana s krvjo in življenjem. Na tisoče naših mož in mladeničev je dalo svoje življenje, ko je tako zahtevala domovina. V Karpatih in Tirolah, ob Soči in Drini, povsod kjer so nas postavili za brambo Avstrije, smo storili vse, kar le kdo. Več niso storili ne Nemci ne Madjari, o ne, bojimo se marveč, da je naših mož in mladeničev v primeri z našim številom padlo čez vso mero. Zato nima nihče pravice sumničati naše zvestobe. Žalostno je, da se kaj takega sploh more zgoditi!

Seveda, to je tisto, mi nočemo in ne moremo zatajiti tega, kar smo, da smo Slovenci, slovenske krvi in slovenskega mišljenja.

Mi nikogar ne črtimo; naj imajo, kar imajo; a nam naj puste, kar je našega! To je naša zemlja in mi ne zahtevamo drugega, kakor da se moremo na svoji zemlji prosto razvijati: pridno delati, napredovati gospodarsko, izpopolnjevati se v izomiki in izobrazbi, negovati svoj jezik in svoje šege, zatirati vedno bolj vse, kar je nizkotnega, sirovega in neplemenitega, in vedno globlje prepeljati vse naše bitje z resničnim krščanstvom.

Mi Slovenci nemški jezik in nemško omiko cenimo, in vedno bomo skrbeli za to, da bodo naši ljudje, katerim bo tega treba, tudi nemško znali, saj bi bila naša škoda, če bi ne, a zakaj bi nam posili vrivali nemščino tudi tam, kjer je mi nečemo, ker bi oškodovala naše bitje?

Vsaka stvar ima pravico do svoje bitja. Vsaka cvetica po svoje cvetě, vsak tiček po svoje poje, pa bi ne smeli po svoje živeti in govoriti, ko nikomur s tem ne delamo škode? Pravi jo, saj je vseeno, kako človek govori. Vam ni vseeno, nam ni vseeno. Sicer je pa to neumna beseda, da je vseeno. Kako se človek razveseli, če sliši na tujem domačo besedo, domači glas. Zakaj? Zato, ker je v jeziku toliko sladkih spominov na mladost, na domače kraje, domače navade, na vse drage, ki je človek z njimi nekaj bival, zato pa tudi na vse lepo in dobro, kar je od svojih prejel. Človek se more priučiti tujemu jeziku, da mu bo tekel, kakor domač jezik, a nikdar mu ne bo segel tako globoko v dušo, nikdar mu ne bo tako prevzel vsega bitja, kakor je to naredila v otroku in mladeniču materina beseda. Zato vsak dober človek ljubi svojo domačo govorico, in bilo bi grdo nasilje, če bi mu hotel kdo izrjavati iz srca to ljubezen in mu vsiliti svoj jezik!

Če se nas Nemci ne boje — in ta strah bi bil prazen —, bi morali reči, da nam hočejo delati nasilje. To bi pa bila krivica, krivičen pohlep po naši zemlji, in krivice tudi Nemcev nočemo dolžiti. Zato res ne vemo, zakaj ne bi mogli mirno skupaj živeti v skupni domovini Avstriji. Nekateri pravijo, da je

za državo nemški jezik potreben, to da se je pokazalo v vojski. Človek bi pa mislil, da se ravno v vojski to ni pokazalo. Dozdaj še ni bilo nemškega državnega jezika, pa toliko zmagovitega junaštva svet še ni videl, kakor ga je pokazala v tej vojski Avstrija! Je že treba nekaj enotnega jezika, tisto malo se hitro vsak nauči, a treba je predvsem zvestobe in ljubezni do cesarja in domovine. Te zvestobe in ljubezni bo pa vedno največ, če ne bo narod narodu delal nasilja, ampak če bo v državi pravica in svoboda za vse! Naredite narode srečne in zadovoljne, pustite vsakemu, da se bo prosto in svobodno gibal in razvijal v mejah skupnih in enakih državnih zakonov, pa bote videli, kako močna in mogočna bo Avstrija. Ni treba, da bi bili vsi Nemci, treba je le, da so vsi iz srca in z veseljem Avstrijci! Največji škodljivci Avstrije je tisti, ki dela narode nezadovoljne, ker jim ne daje, kar jim po naravnih in državnih zakonih gre.

Veliko sitnosti z jezikom bi ne bilo, če bi dali deželam in narodom še več samostojnosti. Saj ni treba, da bi šla vsaka reč do Dunaja. Dajte več samouprave, pa se bo večina reči lepo doma z domačim jezikom rešila. Na Dunaju naj bi se reševale le velike državne reči, ki zadevajo vse skupaj in tam bomo radi pustili, da se rešuje v nemščini. Če se pa vsiljuje nemščina v vse naprave, je to očitno drugim narodom v škodo, zato jim ni mogoče zameriti, če se upirajo, ali če se jim nemščina nasilno vrine, da so nezadovoljni. Kako lepo bi bilo, če bi mogli vsi Avstrijo ljubiti, ne samo zato, ker smo jo dolžni ljubiti, ampak z veseljem, s tisto veliko ljubeznijo, ki jo čuti vsak do dobre ljubeče in skrbeče matere. Take ljubezni pa ne da nobena sila, daje jo le ljubezen!

Zato pravimo: vse za vero, dom, cesarja! Za to umira naš rod na bojiščih. A blagrovati bomo to krvavo vojsko, če se bo Avstrija zavedala, kaj so ji bili v tej strašni vojski narodi in če bo proti vsakemu in vsekdar branila pravico in svobodo vseh!

Najnovejše.

Nasilstvo entente na Grškem. Zavezniki so zahtevali, naj izroči grška vlada potne liste avstrijskemu, nemškemu, bolgarskemu in turškemu poslaniku. Sklican je kronski svet. V Atenah veliko razburjenje.

Položaj sv. očeta. Glasilo španskih katoličanov »El Debate« piše, da je položaj papeža Benedikta XV. v Rimu nevzdržljiv. Kralj Alfonz je ponudil sv. očetu palačo Escorial za bivanje.

Obsodba na smrt. Najvišje domobransko sodišče je zavrglo ničnostno

pritožbo zoper smrtno obsodbo dr. Karla Kramača in tovarišev. Razprava je trajala 8 dni. Rzsodba domobranskega divizijskega sodišča je sedaj pravnoveljavna.

Umrli je 21. nov. novomeški kanonik, biseromašnik g. Franc Povše.

Za naše vojake. Za božičnico našim brambovcem na fronti je kranjski deželni odbor dovolil 4000 K.

Seja izvršilnega odbora S. L. S. je bila dne 21. novembra v Ljubljani.

† **Karel Javoršek.** V Ljubljani je umrl 20. nov. učitelj slovenske trgovske šole g. Karel Javoršek. Na zavodu je bil štiri leta. Srčna napaka mu je izpodkopala rahlo zdravje in mu izpodjedla mlade moči.

Pregled po svetu.

Novi enotni češki klub, ki se je te dni ustanovil, ima 108 članov. »Ustanovitev se je izvršila v prepričanju, da je to volja celokupnega naroda in pa v interesu staroslavne dinastije ter velikega zgodovinskega poslanstva države, ki temelji predvsem na združitvi vseh dežel in na absolutni enakopravnosti vseh narodov.« Kot predsednik bo vodil novo skupino Fr. Stanek; podpredsednika sta dr. B. Šmeral in H. Mastalka. Člani odbora: dr. Hübschmann, Fr. Hruban, K. Prašek, dr. Stransky, V. Tužar, Fr. Udržal.

Burian v Berlinu. Preteklo sredo (15. nov.) je bil v Berlinu avstrijski minister za vnanje zadeve baron Burian. Kmalu po dohodu je obiskal nemškega državnega kacerja Bethmann-Hollwega.

O romunskem državniku Petru Carpu se je govorilo, da ga je romunska vlada odvedla in internirala; novejša poročila trdijo, da je Carp svoboden in da dotične govorice niso bile resnične.

Iz Grčije dohaja bolj malo zanimivosti. Sklican je bil državni zbor, a je prišlo le 120 poslancev. Po uvodni molitvi, ki jo je opravil metropolit, je bilo zasedanje odprto. Prva seja bo, ko se zbere zadostno število poslancev. Razšli so se z burnimi pozdravi na kralja, ustavo in narod. — Ententa pritiska še vedno na grško vlado; zahteva del topov, uporabo železnic in da sme zasesti nevtralni pas med staro in novo Grčijo. — Francoski vojni minister je napovedal, da bo zmagi sporazuma odločila velikanska bitka spomladi.

Rusija ugovarja. Proti ustanovitvi kraljevine Poljske so ruski zastopniki pri tujih vladah naznanili protest Rusije, ki tr-

di, da je proglasitev nična, da pripadajo poljske dežele še vedno ruski državi in da prebivalce veže zvestoba do ruskega carja, da torej ni dovoljeno nabirati vojaških novincev v Ruski Poljski, s katerimi bi polnili svoje voje. Rusija trdi dalje, da hoče sama ustanoviti skupno Poljsko pod žezlom ruskega vladarja.

Zbližanje — za mir. Pomirjevalno na razgrete angleške živce je vplivala izjava nemškega državnega kanclerja, ki je rekel: Mi nismo nikdar nameravali podjarmiti tujih svobodnih narodov ali zasesti neodvisne dežele. Glede Belgije Nemčija nima osvojevalnih namenov. — Asquith je v Londonu tudi govoril ter se dotaknil Bethmann-Hollwegove izjave, češ, da je zadovoljen, da Nemčija ne namerava osvojiti Belgije. — Veliko listov smatra oba govora kot prvo oljčno vejico, ki naznanja svetovni mir!

Pogum bo rastel Wilsonu, ki si je zagotovil večino in izvolitev za ameriškega prezidenta. Sedaj bo prišlo vprašanje podmorskih čolnov v rešen razgovor. Utegne se celo prekiniti diplomatska zveza med Ameriko in Nemčijo. — Čuje se pa, da hoče Wilson započeti resno delo za mir.

Nekaj bo morda le res. Če verjamemo ameriškim poročilom, se je ameriška vlada vendarle odločila, da zastavi svoje moči v doseg svetovnega miru. Nevtiralno časopisje se s tem vprašanjem ne preneha peča in govori o možnosti, da se prične mirovna pogajanja.

V Mehiki so izbruhnili novi nemiri. Armada 40.000 mož pod poveljstvom vstajskih generalov ogrožuje glavno mesto. — Predsednik mehiške ljudovlade general Caranza je ubežal. Pričakuje se, da bo Severna Amerika posegla v boj.

Kineška republika je dobila novega predsednika. V parlamentu je bil izvoljen za to mesto Kiongon Fengkuhang.

Svetovna vojska.

Naši uspešni sunki pri Gorici. — Romuni se povsod umikajo. Naši in Nemci prodrli iz Karpatov v dolino Valahije. Veliko število romunskih ujetnikov. — Sovražna ofenziva pri Bitolju obnovljena. Zavezniki popustili Bitolj. — Junaštvo nemškega generala. — Renske nesreče.

VOJSKA Z ITALIJO.

Nastop naših pri Gorici. 14. novembra so naše čete po uspešni artiljerijski pripravi napadle del sovražnih postojank vzhodno od Gorice na vznožju hriba Sv. Marka. Napad se je posrečil. Naši so osvojili sovražni jarek, ujeli 5 častnikov, 475 mož in 5 strojnih pušk. 15. novembra so tam naši zopet naskočili, osvojili neki italijanski rov, ter ujeli 60 mož in 2 strojni puški. Cadorna sam prizna naš uspeh pri Gorici. Tu preti Italijanom velika nevarnost, če

bi naši napredovali pri Gorici, je potem v nevarnosti vsa italijanska armada na Krasu. To Italijani dobro vedo. Zato so takoj privedli na nevarno točko ojačenja in začeli s protinapadi. Italijansko poročilo naznanja 16. nov., da so zopet nazaj osvojili izgubljeni jarek. 19. novembra so pri Biljah naši osvojili neki italijanski jarek ter ujeli 4 oficirje in 120 mož.

Splošno je vladal te dni na Krasu mir, vendar pa prihajajo poročila, da se Italijani z veliko naglico pripravljajo na novo ofenzivo. Italijansko vojno vodstvo je baje poslalo nanovo izvežbane čete najmlajših letnikov, da z njimi izpopolni nastale hude vrzeli.

Vsled priprav za novo ofenzivo se je vršil po zgornji Italiji živahen železniški promet, ki so ga pa zelo motili **napadi naših letalcev.** O silnem zračnem napadu na Padovo smo že poročali. Pri tem je bilo ubitih 90 ljudi. V noči od 12. na 13. novembra so naši letalci metali bombe na Raveno, Ponte Lagoscuro, in na več drugih mest v severni Italiji, kjer so obmetavali kolodvore, vojašnice in tovarne. V noči od 13. na 14. novembra so pa napadli vojaške naprave na Dobrodo. — Na Tirolskem le posamezne praske.

VOJSKA Z RUSIJO IN ROMUNIJO.

Na Poljskem, v Galiciji in Bukovini se položaj ni izpremenil. 14. novembra so Rusi napadli z veliko silo pri Narajovki in v Bukovini severno od Jakobeny, pa so bili povsod odbiti.

Romunom slaba prede na vsej bojni črti. Na vzhodnem Sedmograškem zavezniške čete stalno potiskajo Ruse in Romune nazaj čez mejo. Romuni so skušali parkrat s protinapadi ustaviti naše napredovanje, a se jim ni posrečilo.

Srditi boji v severni Valahiji. Čez karpatske prelaze prodirajo zavezniki proti dolini Valahije. Čez Vulkanski prelaz so naši že v začetku pretečenega tedna prodrli nad 20 km v Romunijo, čez prelaz Rdečega stolpa 26 km, pri prelazu Torzburg nad 27 km v Valahijo, pri Predealu nad 8 km. Zadnji uspehi na tem bojišču so pa privedli naše čete že iz gora v dolino Valahije. Romuni se srdito branijo, večkrat uprizore srdite protinapade zlasti severno od Kampolunga, toda njihovi napori so vsi zastonj, naši jih trajno potiskajo v dolino in pri Predealu so celo prodrli sovražno črto. Naši in Nemci napadejo sunkoma, sedaj tu in sedaj tam, da tako Romune popolnoma zbegajo.

Zopet velik uspeh nad Romuni. Zadnje uradno poročilo javlja, da so zadale zavezniške čete Romunom zopet hud udarec. Pri Turguiu, južno od prelaza Vulkan se je vnela srdita bitka, v kateri so bili Romuni premagani, zavezniške čete so **prodrle v romunsko ravnino.** Po dolini reke Motrul je prodrla v ravnino druga kolona in oba oddelka skupaj sta dosegla romunsko železnico, ki vodi iz Verciorove v Krai-

ovo. Tudi v dolini Oit južno od prelaza Rdečega stolpa so dosegli zavezniki velik uspeh: prodrli so do vznožja Karpatov in dosegli črto Calimanesti-Suici.

Veliko število ujetnikov jasno priča o naših uspehih in romunskih porazih. Od 1. do 18. novembra so zavezniki ujeli 189 romunskih častnikov in skoro 20.000 mož, 26 topov, 17 municijskih voz in 72 strojnih pušk.

Tudi pri Oršovi naši polagoma napredujejo in so očistili sovražnika desni breg Črne.

Na Donavi so 13. nov. zaplenili naši monitorji 7 sovražnih ladij vlačilnic, med njimi jih je bilo 5 naloženih; to jasno priča, da so naši gospodarji Donave.

V Dobrudži se Mackensen pripravljala na odločilen udarec. Došla so turška ojačenja. Rusi in Romuni so tu in tam brez uspeha skušali srečo z malimi napadi, sicer se bijejo le topovski boji.

BOJI V MACEDONIJI.

Sovražna ofenziva pri Bitolju je iznova vzplamtela. V okolici Bitolja in ob reki Črna trajajo boji noč in dan. Bolgarsko-nemške čete se branijo z občudovanja vrednim junaštvom in zadajajo sovražniku silne izgube. Sovražnik deluje z veliko topovsko silo in napada v gostih masah. Bolgari nameravajo sovražnika polagoma izčrpati in ta namen so že precej dosegli, ker znašajo sovražnikove izgube več, kot šteje tam vsa bolgarska armada. Samo pred enim bolgarskim bataljonom so našli 400 sovražnih mrličev.

Seveda je čisto umevno, da se morajo tu in tam bolgarsko-nemške čete nekoliko umakniti silnim navalom sovražnika. V ovinku Črne, kjer sovražnik najbesnejše napada, so se morale bolgarsko-nemške čete umakniti z nekaterih višin severno od vasi Tepavci in Čegel.

Bitolj so Bolgari izpraznili, tako poroča najnovejše uradno poročilo. Ker se je sovražniku posrečilo še dalje prodirati in je zavzel višine severovzhodno od vasi Čegel, so morale zavezniške čete popustiti Bitolj, ker jim je grozila nevarnost od strani. Bolgari in Nemci so nato zasedli pripravljene järke severno od Bitolja.

Ta uspeh sovražnika nima dosti pomena, ker čim dalje prodere, tem večje težave narastejo zanj za dovažanje živeža, streliva in topov.

Junaštvo nemškega generala. 15. novembra so se vršili posebno srditi boji pred Bitoljem in v ovinku, ki ga naredi reka Črna. Več srbskih napadov je bilo odbitih s strašnimi izgubami za Srbe, vendar se je Srbom posrečilo zavzeti neko višino. Poveljnik tamkajšnjih čet general infanterije pl. Belov je sam stopil na čelo nemških lovcev in se vrgel z njimi v najhujši metež in v ročnem boju vrgel Srbe z višine,

BOJI NA FRANCOSKEM.

Na Francoskem so divjali pretečni teden zopet najhujši boji zlasti 14. novembra. Severno od reke Ankre so Angleži večkrat napadli v velikih množicah. Večinoma so bili napadi odbiti. Sovražnik je dobil zopet par obutnih udarcev, izgubil mnogo ljudi, zasedel pa le par jarkov.

Ruske nesreče. O katastrofi v mestu Arhangelsk poročamo na drugem mestu.

Ruska križarka »Imperatrice Marija« je postala žrtev razstrelbe. Pred Sebastopolom je polagala mine, pri tem je izbruhnil požar. Unela se je shramba za strelivo in ladja je zletela v zrak; pri tem je izgubilo življenje okrog 150 mož.

Ponesrečila se je tudi neka velika ruska križarka, ali »Rurik« ali »Gromoboj«. Obtičala je namreč pri Hangö v morskih tleh, ker je zavozila na plitvino. Dosedanja reševalna dela niso uspela, zato sodijo, da je izgubljena.

Tedenske novice.

Cenjenim naročnikom! V prihodnji 48. številki »Domoljuba« prejmo vsi naročniki v avstrijskih deželah, ki prejemaajo časopis naravnost na svoj naslov, položnice za obnovitev naročnine za l. 1917. Vsakdo naj pazi, da je z »Domoljubom« vred ne prereže. Natančna navodila o porabi položnic ponovimo v prihodnji številki. Naročniki iz vseh Avstrije (na Hrvaškem, na Ogrskem, v Bosni in Hercegovini) letos ne bodo mogli pošiljati naročnine naravnost na naš naslov.

Zdravje našega cesarja. Kašelj vsled katarja še ni prenehal, vendar pa cesar neumorno izvršuje svoje vladarske posle, sprejema in zaslišuje osebe, ki se oglašajo za avdijenco.

Deset milijonov vojnega posojila. Na ukaz Nj. Veličanstva avstr. cesarja bo ravnateljstvo cesarjevih zasebnih in rodbinskih zakladov podpisalo 10 milijonov V. avstr. vojnega posojila in prav toliko ogrskega.

V dneh miloščine se je nabralo v Ljubljani 58.693 K 26 v.

Drugi sneg smo dobili preteklo soboto. Po dneh hude in mrzle sapa so jele nalletavati snežinke. Zemlja je bila pobeljena. Naslednje dni je pa prav močno deževalo. — V Zagrebu so dobili prvi sneg 16. novembra. V torek je bilo zopet kopno.

Pomemben dan. 16. novembra so se zbrali na Dunaju zastopniki vseh avstrijskih nenemških narodov, da so si podali roke k skupnemu delu za zgradbo prave, resnične, narodom pravične Avstrije narodov. Zavzeli so stališče, da se ustavna in jezikovna vprašanja smejo reševati edino le parlamentarnim putem. Posebno poročilo o posvetovanju ni bilo izdano.

Smrtna nesreča. V Vel. Ligojni pri Vrhniki se je obstretil 9letni Jože Verbič

z ruskim šrapnelskim užigalnikom, ki ga je prinesel domov neki vojak. Užigalnik, ki se je fantič z njim igral, je padel na tla ter se razpočil. Deček je še isti dan umrl. Težko poškodovana je tudi njegova sestra.

Mučna bolezen. V okolici Sv. Križa na Vipavskem se je kot posledica nezadostne prehrane pojavil skorbut.

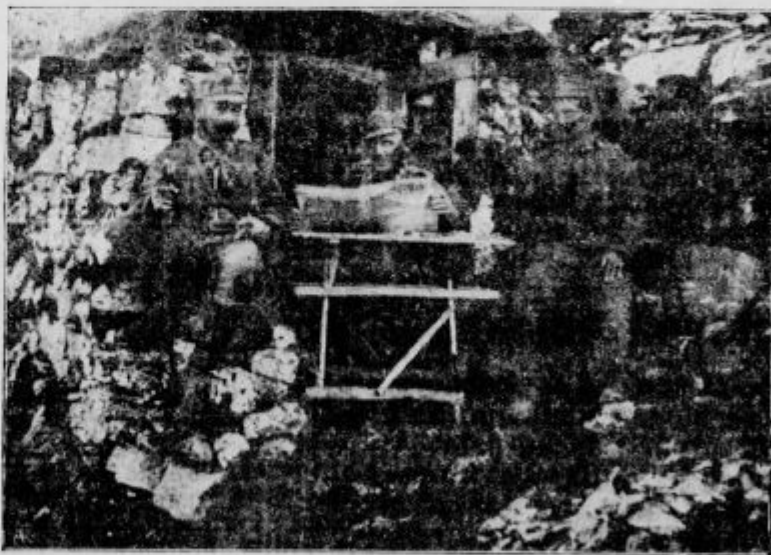
Viharji, in sicer hudi in nenavadni so razsajali zlasti dne 7. novembra v Sredozemskem morju. Na obrežju angleškega otoka Malta je napravil vihar milijonsko škodo, istotako na sicilijški obali. Viharji so presenetili na odprtem morju veliko laških, angleških in francoskih ladij, ki o njih ni poročila. — V zgornji Italiji so reke vsled neprestanega 10dnevnega deževja silno narastle. Nižave so poplavljenе. Škodo so cenili na 18 milijonov lir.

V celjskem okraju na Štajerskem se že dalj časa ponavljajo požari; zdaj gori tu, zdaj se posveti tam, a pravega zločinca ne morejo zaslediti.

Požar. V noči pred 14. nov. je izbruhnil ogenj v Mali pristavi (Šmihel na Notr.). Upepelil je vsa poslopja gospodarja I. Dekleva. Zgorel je tudi 12letni hlapčič J. Hrvatič. Končano je vse seno, orodje in 10 prešičev.

Vojaške novice.

Naši 17ti pri čitanju »Domoljuba«.

Bogolin Franc, Senica Franc s pačco v roki, Majer Franc.

Ti-le naši ljubi prijatelji »sibcenerji« nam zopet pišejo in obljublajo, da se bodo še oglasili s kakšno sliko. Tudi sporočajo zahvalo, ker jih »Domoljub« pridno obiskuje. Dal' so mu besedo, da mu bodo, ko se srečno vsak na svoj dom vrne, ostali zvesti. Podpisani so še Franc Bele, Jaka Kastelic, Franc Slapar, Tonče Roglič, Jože Korb, Jože Brgles. — Gromoviti »Živio« »Domoljubu«! Za nameček so poslali naslednjo pesem z južnotirolskih višin:

Vrhu skalnatih planin
zdaj prebiva kranjski sin
in modruje ter sprašuje:
če miru že glas se čuje?

Sneg pokriva tu planine,
v znožju kopne so doline;
tu v skalovju mraz je že,
da lasje se nam ježe.
Skalne imamo brloge,
postelje so pa bolj vboge;
tu živimo kot medvedje,
pa smo dobri si sosedje.
Dost imamo tud živali,
dasi smo na sivi skali.
»Pika vedno me ta spaka!«
se huduje dobri Jaka.
Jože tudi se jezi;
kar nič več ti ne strpi.
»Ko bi Bog to srečo dal,

da bi konec bil že kmal!
 Saj sovražnik nas ne zмага:
 Kranjski Janez je od vraga!
 Je pošten in rad tud moli;
 a ugnan ti ni nikoli.
 Je vesel in rad zapoje,
 ljubi vsekdar »višje« svoje.
 Vdano se Bogu zroči,
 da vse srečno prestopi.
 Bog daj, da iz naš'ga kluba
 bral enkrat bi »Domoljuba«
 vsakdo spet v domači vasil!
 Kdaj dospo ti srečni časi?

Pozdravi. Vsem cenj. bralcem »Domoljuba« pošiljamo iskrene pozdrave slovenski pionirji: Alojzij Murn, Vinko Kogovšek, Janez Veber, Janez in France Bolha, Janez Peterc. »Dekleta, molite, — da pridemo fantje še nazaj!« — Topničar Franc Grabner (posestnik v Ardrem pri Raki) je poslal uredništvu daljši spev o vsem svojem vojaškem potovanju tekom dolge vojske. Ako bo dopuščal prostor, bomo pozneje ta »Venček na bojnem polju« sprejeli v list. — Srčne pozdrave pošiljajo s tirolskih sneženih pečin vsem domačim, vsem slovenskim dekletom in mladeničem: Franc Grabner, Raka; Martin Salmič, Raka; Matija Vene, Bučka; Alojzij Bizjak, Sv. Duh; Franc Gosvoda, Podgrad; Anton Jerman, Šmihel; Stefan Simončič; Matija Matjašič, Britof. — Lepe pozdrave pošiljamo slovenski fantje 17. pp. slovenskim bralkam in bralcem »Domoljuba«. Tudi naznanjamo, da se nam v naši raztrgani vili prav imenitno godi: A. Lovšin, korp., Toplikar J., Ant. Češark, Franc Rebol, Fr. Repar, Kostevc Fr., Špítek Mihael, Knol Lojze, Žabjak Fridolin. — Pri srčne pozdrave iz Zagreba vsem, ki čitajo »Domoljuba«. List dobivam v redu. Tudi »Slovenca« si kupim v Ilici, če imamo denar, kar je žalibog le vsakih 10 dni. Zdravje mi gre bolj počasi; tudi meni se vresničuje pregovor: »Zdravje je škopo.« Težko čakam, da bi mogel zapustiti bolnišnico in da vrnem Italijanu kamen, ki ga je vrgel potem 28 cm granate. Posebno pa pozdravljam tovariše na fronti in v Tržiču na Gorenjskem. Vdani Albin Planinc, korp. — Dragi »Domoljub«! Sprejmi od nas Slovencev ta mali dopis, ki ga pošiljamo s tirolskih pečin, na katerih se že 11 mesecev borimo za milo domovino. Tu nas je skupaj 9 Slovencev, drugi so pa Nemci in Madjari. Pozdravljamo vse Slovence v naši domovini, posebno pa vse čitatelje »Domoljuba«. Tu ždimo med silno visokimi skalnatimi gorami. Hudo nam je, ker malokdaj dobimo kakšen slovenski časopis v roke, da bi kaj čitali. Infanteristi Jožef Marolt, Črniptok (Vel. Lašče), Jernej Jančar, Javorje; Iv. Sever, Posavje; Franc Pogačar, Cerklje; Ivan Kožar, Količevo; Matej Koželj, Domžale; Ivan Lukančič, Rovte nad Logatcem; Franc Komelj iz Primorskega. Vsi smo še precej zdravi. Bog nam daj srečno vrnitev. Na svidenjel — Iskrene pozdrave pošiljamo vsem slovenskim materam in dekletom, ki skrbno čuvajo naše domove, dokler se ne povrne nemo iz gorate Tirolske, kjer pač nismo brez skrbi za življenje: Četovodja Marolt Pepi, desetnik Bizjak Ivan, enolet. Resch Herman. Kmalu na svidenjel!

Dunaj. Srčne pozdrave pošiljajo vsem slovenskim fantom na bojišču in v bolnišnicah slovenska dekleta na Dunaju — naročnice »Domoljuba«: Fani, Štefi, Pavla, Mimi Bren, Zagorjanke. — Milka Kres iz Loga. — Julka Režun, Hotič.

Tistim, ki nam Slovincem jemljejo čast — v album. Vojaški kurat L. Turšič piše: »Par dni po hudem spopadu s sovražnikom na soški fronti, ko so se naši slovenski fantje in možje zopet vrlo obnesli, mi je rekel stotnik, bataljonski poveljnik: »A, prijatelj, s temi fanti, kamor hočeš, v nebesa ali v pekel. Povsod in vedno sem jih hvalil, a nikdar bi ne verjel, da so taki. Severno od Lokvice so prekosili sami sebe.« —

Božični dopusti. Gažistom in moštvo v zaledju zamorejo poveljniki čet ali samostojni poveljniki dovoliti, v kolikor to dopušča služba, božične, oziroma novoletne dopuste t. j. od 24. do 26. dec., ali pa od 31. dec. do 2. jan. Vpoštevali se bodo predvsem taki, ki so bili na bojišču ter so bili ranjeni ali pa odlikovani, ali so vsled naporov zboleli in taki, ki niso bili že dolgo doma. V službi ostali gažisti in moštvo bo službeno prosto 24. popoldne ter 25. in 26. decembra, v kolikor to služba dopušča.

Za domovino. Vsled ran zadobljenih na bojišču je umrl 17. avg. v bolnišnici na Ogrskem vojak Jernej Oblak, rojen l. 1897 v Brbovnici (župnije lučinske nad Šk. Loko). Bojeval se je 6 mesecev na italijanski fronti; nato je bil premeščen v Galicijo, kjer je bil ranjen v trebuh. — Pokojni je bil dober mladenič, ki je iskreno ljubil svoje domače in zlasti očetov dom. Za njim žalujejo potrti starši, štirje bratje in štiri sestre. Starejši brat je na italijanskem bojišču; tudi oče je vojak. Bog ju ohrani! Ljubljani Jernej, počivaj v miru v deželi Ogrski!

Iz ujetništva na Ruskem je po preteku enega leta razveselil s pismom svoje domače vojak Peter Rogelj, doma na Limbarski gori. Govorilo se je že, da je mrtev. Nahaja se v Kijevu.

Zadnji letalski napad na Trst, ki je bil samo v željah italijanskih odrešiteljev primorskega trgovskega središča, je imel za Lahe žalostne posledice. V dvoboju z laškim Capronijem se je meril avstrijski stotnik Schuenzel, ki je Caproniju zadal smrtni udarec južno od Tržiča nad zalivom Panzano. V italijanskem letalu sta bila dva Francoza, ki sta bila oba mrtva. Strašno razburljiv boj se je opazoval 2500 metrov visoko. Capronijevo letalo je padlo in izginilo v valovih.

Lepo diploma so poklonile občine vrhniškega sodniškega okraja generalu Borojevič pl. Bojna — v znak hvaležnosti za hrabro brambo naše zemlje. Izvolile so ga vse častnim občanom. Borojevič je bil tega počestčenja močno vesel ter rekel, »da je ponosen na to, da načeluje takim vojakom, kakor so kranjski; to so vojak, kakršnih ni na svetu.«

† **Albin Peterlin.** V zadnjih bojih na Krasu je padel praporščak Albin Peterlin,

gojenec zavoda sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano. Doma je bil v Preserju pri Homcu.

Novi francoski topovi, ki so jih Francozi jeli rabiti pri Verdunu, imajo neki izreden učinek ter prekašajo celo naše možnarje.

Sv. Ana pod Ljubeljem. Po 20. mesecih se je oglašil iz ruskega ujetništva Leopold Meglič p. d. Balentov od Sv. Ane pri Tržiču. Pravi, da je že večkrat pisal, a domači so prvo poročilo od nje ga dobili šele te dni.

Ipek — Črnagora. Mnogo je vojakov, ki so bili pozvani pod orožje takoj 2. avgusta 1914, ter so neprestano v cesarjevi službi, ne da bi bili zaprosili za dopust. Taki junaki pač tudi zaslužijo odlikovanje. Tako nam piše iz Peje (Ipek) v Črnigori vojak Mihael Božič, da je kakor večni popotnik obrodil v tem vojnem času že veliko sveta, in da se nahaja zadnjih 6 mesecev v Peji. Sedaj v tretjem letu vojne pričakuje vsaj nekoliko dopusta, če se mu bo posrečilo.

Presenečenje v Monakovem. Dne 17. nov. je priplul sovražni letalec nad bavarsko prestolico ter vrgel 6 bomb. Človeških žrtev ni bilo; škoda na blagu je le majhna.

Nova poljska armada, ki se bo borila v zvezi z osrednjima velesilama, utegne imeti okrog 700.000 mož.

Tudi Francozi se znajo bahati. V svojem uradnem poročilu naznanja francosko poveljstvo, da so Angleži in Francozi od 1. oktobra do 1. novembra ujeli pri Sommi 71.532 nemških vojakov, med njimi 1449 častnikov. Istočasno so zaplenili — tako pravijo — 173 topov, 215 poljskih kanonov, in 988 strojnih pušk.

Francozi naveličani vojske. Neki kolinski list objavlja razgovor svojega dopisnika z odličnim francoskim politikom, ki je razlagal možnost, da bi Francija skupno z Rusijo nastopila za mir. Angleži bi se ne mogli maščevati, ker bi bile čete na vzhodu proste.

Kakor bajka se čuje pripovedavanje o novih angleških topovih, s katerimi so streljali dne 13. nov. na nemške postojanke med rekama Somme in Ankre. Pariški listi pišejo, da so spravili Angleži na ta del fronte 10 topov kalibra 50 cm. S pomočjo teh velikanov so se polastili nemških postojank, ki so bile tako močno utrjene, da so jih smatrali za popolnoma nepremagljive. Dolžina topa znaša 18 m; žrelo je tako veliko, da v njem lahko hodi pripognjen vojak. V cevi topa je prostora za 30 mož. Za prevažanje na fronto so zgradili posebne železne vozove. Krogla takega topa je za eno tretjino večja in težja, kakor krogla največjega nemškega oblegovalnega topa. Za zažiganje so posebne priprave in topničarji se morajo skriti pod zemljo daleč proč od topa. Pok je tako silen, da v okrožju 3 km ne ostane nobena šipa cela, ko je top oddal strel. Angleški listi pišejo, da bodo ti novi velikani, ko jih bodo spravili dovolj na bojišče, popolnoma izpremenili sedanji vojni položaj.

Razne novice.

Prehranjevalni urad na Dunaju ustanovljen. Cesar je imenoval za predsednika temu uradu Oskarja Koksteina, ki je bil doslej podpredsednik dunajskega finančnega ravnateljstva. Namestnik mu je vitez Keller.

† **Sienkiewicz.** Dne 15. novembra je umrl v Bernu v Švici poljski pisatelj Henrik Sienkiewicz. Zadela ga je srčna kap. Pokojni je eden največjih pisateljev, najboljših zgodovinarjev, pa tudi zagovornik krščanstva. Iz vseh njegovih spisov odseva poleg ljubezni do naroda globoka ljubezen do matere Cerkve. Njegovi spisi »Quo vadis?«, »Križarji«, »Rodbina Polaneških«, »Brez dogme«, idr. so zasloveli po vsem svetu. Smrt ga je dohitela sredi dela.

Plazovi v tirolskih hribih so že napravili precej škode. Nad dolino Ampezzo se je utrgal plaz, ki je odnesel laško patroljo. Naši so jih hoteli rešiti, a so morali prenehati z rešilnimi deli, ker jih je oviralo streljanje brezsrčnih Lahov.

Kaj mu pride na misel. V cerkvi sv. Petra v Rimu se je pred kipom sv. Petra ustrelil mlad Srb. Cerkev so morali iznova posvetiti.

Huda katastrofa v mestu Arhangelsk-u. Dne 13. nov. proti večeru se je čul v pristanišču ruskega mesta Arhangelsk strašen pok, ki mu je sledil velikanski plamen. Kmalu nato je zletelo v zrak 7 parnikov, ki so bili naloženi s strelivom. Eksplozije so bile tako strašne, da je metalo debele kose železa do 700 m daleč naokrog. Razsutih je ob enem 37 skladišč, ki so kar izginila z zemlje. Škode je čez 11 milijonov rubljev. Koliko je mrtvih ljudi, še ni znano; tudi ranjenih je na stotine. (Mesto Arhangelsk leži ob izlivu Dvine na obali Belega morja. S celino je zvezano po železnici, napravljeni lansko leto. To je edino rusko evropsko pristanišče, ki je Rusiji na razpolago, ker je Vzhodno morje zamrznjeno.)

Del Pariza v temi. Velika elektrarna v severozahodnem delu Pariza je morala 12. novembra odpustiti delavce in obrat ustaviti, ker so porabljene vse zaloge premoga. Vsa severozahodna predmestja v Parizu so bila brez svetlobe.

Obleka na karte. V Nemčiji so izdali naredbo, ki določa, da mora imeti vsak, kdor si hoče kupiti novo obleko ali perilo, posebno oblastveno dovoljenje, ki se z njim izkaže, da mu je nova obleka v resnici potrebna. To dovoljenje je nepotrebno le tedaj, če stane nova moška obleka več nego 150 mark, nova ženska obleka več nego 160 mark.

Velike zaloge v Konštanci. Sedaj šele objavljajo natančnejše številkke o plenu v Konštanci. Naše zavezniške čete so zaplenile 30.000 ton petroleja, 27.000 ton

bencina, 17.000 ton sirovega olja, ogromne zaloge žita, sladkorja in kave. S tem je za več mesecev preskrbljena dobruška armada, kakor tudi tamošnje civilno prebivalstvo.

Dopisi.

Zagorje na Pivki. Umrl je dne 7. t. m. naš cerkovnik Ivan Bilc po kratki bolezni. Veliko let je opravljal svojo službo ter neštetim mrličem zadnjikrat zvonil. Zanimivo je torej, da je bil pokojni ravno prvi, kateremu vsled znane Vilharjeve pesmi slavnj Zagorski zvonovi niso peli žalostne pesmi k zadnjemu počitku, ker so vse vzeli, razen enega. Žalosten je bil prizor, ko je njegov sin prišel na dopust od vojakov in so očeta ravno pokopavali. Drugi sin je na južni fronti. Naj pokojni v miru počiva! — Čudno se nam zdi, da so v naši zavedni občini vsi občinski napisi v prvi vrsti v nemškem in potem šele v slovenskem jeziku. Tega ni nikjer drugod.

Slap. Obesil se je dne 11. novembra nori Janez Uršič pod cerkvemim zvonikom župnijske cerkve na Slapu. Svojtas je bil Uršič velik kričač nasprotnega tabora, naposled se mu je zmešalo in je bil zaprt dvakrat v deželni blaznici na Studencu.

Selška lara je dala dosedaj 612 vojakov. Kolikor je znano, jih je mrtvih 47, ujetih 84, pogreša se jih 55; v fronti sedaj 183.

Iz tržaške škoije. Iz kaplanije Vato vlje so dali življenje v vojni: Janez Vatovec, mladenič iz Mislje, 22 let, umrl v bolnišnici na Ogrskem. — Jožef Klun, Mislje, padel 7. VIII. 1915. — Jožef Cergol, Mislje 10; zapušča 2 otroka. — Janez Cergol, Vato vlje 18; pogrešan od 29. VI. 1915. — Leon Cergol iz Vato velj 19, ranjen v usta; sedaj invalid doma. Dobil je nove zobe. — Iz Barke: Alojzij Tominc, Barke 12, padel v Tirolah. — Janez Tominc, brat prejšnjega, se pogreša v Galiciji že od začetka vojne. — Anton Prele, Barke 46, umrl v bolnišnici v Knittelfeldu za ranami; zapušča 4 otroke. — Valent Povh, Barke 23, ima 7 sinov v vojni; vdova Marija Brezovec iz Vato velj pa 6.

Zvonovi. Za vojne namene pobrani zvonovi na Barci so tehtali: večji 225 kg, manjši 160 kg; na Vato vljah: večji 855 kg, manjši 310 kg.

Zlato sv. mašo bosta praznovala letos dne 22. decembra 1916 čč. gg. Jožef Sancin, župnik v Predloki in msgr. Franc Kosec, kanonik v Trstu pri Sv. Justu.

Dunaj. Slovenska služba božja (pridiga in litanije) je vsako drugo nedeljo v mescu ob 3. uri popoldne v XV. okraju, Pouthongasse, cerkev sv. Antona. — Shod za slovenska dekleta je vsako prvo nedeljo v mescu ob pol štirih popoldne v lavretanski kapelici avguštinske cerkve, I. okraj, Augustinerstr. 7. Vhod skozi zakristijo. Ta shod je namenjen posebno slovenskim dekletom, ki so doma zapisane v Marijini družbi; povabljen so pa slovenska dekleta na Dunaju sploh. — Za begunce ima slovensko popoldansko službo božjo č. g. dekan dr. F. Knava vsako nedeljo (izvzemši drugo nedeljo v mesecu) in vsak praznik ob 3. uri popoldne v X. okraju Quellengasse 154 (blizu protestantskega pokopališča). — Sv. spoved v slovenskem jeziku se lahko opravi po vsaki slovenski službi božji. Slovensko se izpoveduje dalje: v cerkvi sv. Mihaela, Michaelerplatz, vsako soboto zvečer in v nedeljo zjutraj, ravno tako ob praznikih; kdor želi med tednom opraviti slovensko spoved v tej cerkvi, naj se oglasi v zakristiji. Izpovedniki čč. gg.: c. in kr. kaplan dr. J. Ujčič, Tomaž Klinar, Gregor Žerjav. Dalje se izpoveduje slovensko: cerkev presv. Srca Jezusovega, Sacre Coeur, III. okr., Rennweg 31 (izpoveduje č. g. Prilatelj); dalje: cerkev čast. gospodov misijonarjev (Lazaristov), VII. okraj, Kaiserstrasse (izpoveduje č. g. Geršak).

Posojilo.

Četverosporazum se je mesece in mesece pripravljaj na poletne odločilne udarce proti osrednjim državam. Vse te bojne vihe so zmagovito prestande. Res je sovražnik nekaj pridobil na ozemlju, a to je malenkost v primeri z žrtvami, s katerimi so plačali te pedi zemlje. Naših vojaških uspehov osobito v Romuniji sovražniki ne morejo zakriti. Ali naj zopet prično brezplodno delo? ... Naše gospodarske razmere so take, da si moramo pač marsikaj odreči, a zato pa je ostal skoraj ves denar v domačiji; naše hranilnice imajo denarja, kakor še nikdar poprej.

Država sedaj ne more dosedanjih sijajnih uspehov izpustiti iz rok; potrebuje novega vojnega posojila, da more vzdržati moč svojih hrabrih čet. Domovinska ljubezen še ni omrznila, ampak se bo ob novem posojilu, ki ga prosi država, nanovo poživila. Novo (peto) vojno posojilo bo pa nudilo obenem tudi največje ugodnosti in koristi tistim, ki bodo državi posodili.

Čas za to je ugoden. Denarja je veliko med ljudmi. Marsikdo si je uprav v tem času izdatno opomogel, dasi je treba vpoštevati tudi ogromne žrtve, ki jih je doprineslo naše ljudstvo. V avstrijskih finančnih krogih pravijo, da je položaj na denarnem trgu za novo vojno posojilo tako ugoden, da je uspeh že naprej zagotovljen. Velikansko naraščanje denarnih vlog pri raznih bankah, hranilnicah in drugih kreditnih zavodih je jasen dokaz, da se je to, kar se je v prejšnjih vojnih posojilih gospodarskemu polju odtegnilo, bogato nadomestilo, in da so sredstva za novo posojilo preskrbljena.

Ni dvoma, da se z vojnim posojilom denar najvarnejše naloži, saj jamči zanj celokupna lastnina vseh, cela država, ki je in bo v vseh okoliščinah v položaju, da v polnem obsegu izpolni svoje dolžnosti napram upnikom.

Tudi je izključeno, da bi država hotela posebej obdavčiti vojno posojilo; država ne bo ravnala z lastnimi upniki slabše, kakor z lastniki drugih vrednostnih papirjev, marveč jim bo še raje šla na roko.

Peto vojno posojilo je izdano kot

I. 40 letno davka prosto 5½ odstotno amortizacijsko državno posojilo.

II. Kot davka proste 5½ odstotne, dne 1. junija 1922 vračljive državne zakladnice.

Obe posojili se obrestujeta po 5½ odstotkov na leto, in sicer počenši z 1. jun. 1917 v polletnih obrokih. Podpisovanje se vrši v dneh od 20. nov. do 16. dec. 1916.

Podpisovalni kurz znaša za 40 letno 5½ odstotno amortizacijsko posojilo 92½%; za 5½ odstotne, dne 1. jun. 1922 vračljive zakladnice 96½%.

Padlemu tovarišu.

Krvavi boj

za hip pojenjal je nocoj.
Sočutna noč hladilni prt
molče razpenja nad Teboj,
ki v krvi spiš...

Prestana je junaška smrt,
ne čutiš ran,
in strah pred bojem je prestan.
Ob Tebi meč krvav leži
iz rane teče gorka kri
za dom na bojno polje...

Junaško si prestal napore,
kot hrabri le junak jih more;
prejel si tam zmagalni venec
in palma te krasi, mučenec.

Naj lahka bo Ti tuja prst!
Naprej! doni iz naših vrst.
Tovariš z Bogom!
Saj kmalu snideva se tam,
brezčutna smrt preti zdaj nam!

Že spet grmi...
Tvoj meč vihti zdaj druga roka,
in v drugi Tvoja puška poka.
Ti v krvi pa ne ganeš se,
končano je.

Saj dal si domu na oltar
kar bilo ti je najbolj drago;
na svidenje! tovariš moj,
prišel bom kmalu za Teboj
uživat večni mir in zmago.

Limbarski.

Listek

Divja Barbka.

(Božena Němcova. — Poslovenil A. Z.)

I.

Vestec je velika vas z lepo cerkvijo in šolo. Pri cerkvi je župnišče, tik njega cerkovnikova hiša; tudi župan stanuje v lepem poslopju. Konec vasi stoji koča občinskega pastirja. Za kočo se razprostira dolga dolina, od obeh strani zastražena s holmi, ki so obraščeni večinoma s smrekami in hujami. Semtertja je videti goličavo, all zeleno tratino, na kateri rastejo posamezne beloskorjaste, svetloliste breze liki dekleta med drevjem, kakor bi jih narava puščala za tovarišijo sosednjim turobnim smrekam in jelkam, resnobnemu hrastlju in bukovju. Sredi doline med travniki in njivami teče reka naravnost okoli pastirjeve koče; njene bregove obrobajo jelše in vrbe.

Občinskemu pastirju je bilo ime Jakec; stanoval je s svojo hčerjo Barbko v tej zadnji koči. Jakec je imel že šest križev na plečih. Barbka je bila njegova prvorojenka in edinka. Seveda si je želel imeti sina, dediča svojega imena; toda, ko je Barbka nekoliko zrastle, mu ni bilo več žal. Ljubša mu

je bila, nego sin in večkrat si je mislil: »Naj si je dekle, vendar je moj otrok; umrjem kot človek in imam stopinjo v nebesa.«

Jakec je bil rojen v tej vasi. Kot sirota je moral od mladih nog služiti drugod. Pasel je tedaj gosi, ovce, krave, vole; potem je bil hlapec in služil, dokler ni dosegel najvišje stopnje svojega dostojanstva: dokler ni postal občinski pastir. To je pa že bila dobra služba. V koči je brezskrbno stanoval do svoje smrti; drva so mu kmetje pripeljali čisto na dvorišče, lahko je redil tudi kravo. Kruha, masla, jajc, mleka, zelenjadi, vsega tega je dobival od ljudi vsak teden. Vsako tretje leto je dobil platna za troje srajc in za dvojce spodnjih hlač, zraven dva para čevljev, telovnik, suknjo in širok klobuk; vsako drugo leto pa kožuh in odejo; razven tega pa o božičnih, velikonočnih in binkoštnih praznikih in ob proščenju še toliko peciva, da ga niti v župnišču niti pri županu ni bilo več. Kratkotermalo: to je bila zares lepa služba in Jakec, čeravno ni bil lep, zraven pa malobeseden in čmeren, bi bil vendar lahko dobil ženo; toda za takoj ni maral. Poletni se je izgovarjal, da se ne utegne ukvarjati s temi rečmi, ker je paša, pozimi je pa dolbil lesene pipe in zvečer, če mu je bilo ravno dolgčas, je šel v krčmo poslušat pogovore modrih in manj modrih sosedov. Ako pa se je pripetilo, da je ta ali ona gospodinja prišla v krčmo po gospodarja, se je Jakec ponašal in hvalil, češ, pome pa ne more nihče priti. Niti za to se ni brigal, če so se mu posmehovali, da je star samec in da bo moral po smrti v predpeku pesek vezati. Nekoč mu je pa nekdo natvezal, da ne pride v nebesa, ako kdo umrje neoženjen in brez otrok, ko bi se lahko oženil; otroci so stopinje v nebesa, tako so ga begali. To je dolgo rojilo Jakcu po glavi in naposled se je odločil, šel k županovim in se pomenil, da vzame v zakon deklo Barbo.

Barba je bila čedno dekle — svoje dni namreč, dokler je bila mlada. Ni pa imela resnih snubcev. Fantov-glumačev, ki pa niso resni snubači, se pač nikjer ne manjka. Ko jo je torej Jakec poprašal, ali bi hotela biti njegova žena, je hipoma preračunila, da ima že trideset spomladi za seboj in četudi ji Jakec ni posebno ugajal, vendar si je mislila: »Bojje za svojim snupom kakor za tujim skednjem.« Dala je besedo in — praznovala sta poroko; župan jima je pa napravil gostijo.

Čas hiti, in naša nova poročenca je Bog obdaril z dekletcem; krstili so jo po materi na ime Barbka. Jakec se je popraskal za ušesi, ko so mu sporočili, da je dekletce, ne pa deček; toda poredna babica ga je potolažila s tem, ker mu je skrivnostno zašepetnila, da mu je Barbika podobna, kakor jajce jajcu.

Kmalu po rojstvu tega otroka se je pripetila v Jakčevi hišici občutna nezgoda. Soseba je posetila mlado mater

ravno opoldne, a to je našla pod dimnikom pri ognjišču polmrtvo na tleh. Zagnala je velik vrišč; sosede in botre so pritekale, tudi babica je bila takoj zraven. Vse vkup so spravile polmrtvo Barbo pokonci, da je prišla zopet k sebi. Povedala je, da je kuhala za moža kosilo, dasi je bilo dete šele nekaj tednov staro. Kar nenadoma ji je nekaj zašumelo okoli ušes, pred očmi se ji je stemnilo; zdelo se ji je, kakor bi jo nekaj zalasalo in vrglo na tla. —

»To je bila večča!« so vpile vse. »Kaj, če ji je podteknila divjega otroka mesto Barbke?« se je spomnila ena izmed njih ter šla k zibelki. Takoj so se ostale nagnetle okoli nje, vzele otroka iz zibeli, razvile ga in pregledovale. Ena je dejala: »To je divji otrok; gotovo, prav gotovo, ko ima tako velike oči!« — Druga: »Veliko glavo ima res!« — Tretja mu je prisodila kratke noge — in tako vsaka nekaj drugega. Mati se je plašila. Babica pa pregleda vestno še enkrat otroka ter razsodi, da je to materino lastno dete. Vzlic temu je marsikatera botra gnala le svojo, da je večča podteknila otroka.

Ali od tiste nezgode se Jakčeva žena ni mogla več opomoči; bolehalo je in hiralo, tako da je v par letih umrla. Jakec je ostal sam s svojim dekletcem, dasi so ga nagovarjali, naj se že zavoljo drobnega dekletca vdruči oženi; a do tega ga ni mogel nihče pregovoriti. Ostal je vdovec ter pazil na otroka kakor na punčico svojega očesa. Ko mu je nekoliko odrastla, mu je sporočil gospod učitelj, naj jo vendar pošilja v šolo. Toda spomladi, ko se je začela paša in delo na polju, je ni lahko pogrešil. Od spomladi do jeseni je bila šola itak večinoma zaprta; otroci so delali in pomagali na polju kolikor so pač pripuščale njih rahle moči. Drugo zimo pa Barbka ni mogla hoditi v šolo, ker se je morala učiti presti in tkati. Barbka je tako dosegla petnajsto leto in nobeno dekle v celi vasi se z njo ni moglo primerjati in kosati v moči in rasti. Bila je čvrstih mišic in krepkih kosti, zraven pa vendar tudi pravilnih oblik. Gibčna je bila kakor veverica. Po naravi je bila temporjave polti, a tudi sonce ji je dalo zdravo zatemnelo barvo, ker si ni niti ob vročem poletju pokrila glave; v tem se je docela razločevala od vaških deklet. Glava se je zdela velika, a to so napravili njeni gosti lasje, črni kakor krogar, dolgi in krepki kakor žima. Čela ni bila visokega, nos ji je bil kratek, ustne nekoliko velike, toda zdrave in rdeče ko kri; zobovje močno in čisto. Najlepše pa so pri njej bile oči, dasi so se ji nekačeri posmehovali ter jo pitali z »volovko«. Res je imela velike oči, jako velike in plave kakor plavica, ter obraščene z dolgimi, črnimi trepalnicami. Nad očesi so jo krasile goste črne obrvi. Barbka se je res redkokdaj hudovala, kvečemu, če jo je mladina dražila, da ima volovske oči; takrat so ji iz oči švigali žarki jeze in večkrat se je celo zaradi tega milo razjokala. Ali

Jakec ji je vselej dejal: »Ne bodi no neumna, kaj se brigaš zato!«

V poznejših letih, ko je popolnoma dorasla in zadobila večjo moč, si je mladina ni upala več žaliti, kajti za nobeno razžaljenje ni ostala nič dolžna. Celo močni fantje ji niso bili kos. Polagoma si je priborila mir.

Vobče je imela Barbka toliko izrednih lastnosti na sebi, da ni bilo čuda, če so sosedje radi govorili o njenih posebnostih. Marsikaj so našli na nji, česar si niso mogli razložiti; zato so jele ženske znova trditi, da je Barbka vendarle neki »divji otrok«, ako pa ne to, potem jo je vešča vsaj v svoje varstvo vzela. Posledica tega je bila, da so se je vaščani izogibali ali celo bali, in le nekaj oseb jo je res ljubilo.

Dokler je bila majhna, jo je jemal oče na pašo in tam se je ves božji dan igrala s psom Lišajem, ki ji je bil razen ateka najljubši tovariš. Oče se ž njo ni veliko razgovarjal; sedel je in dolbil lesene pipe; tupatam je vzdignil glavo in pogledal na čredo; če je bila razkropljena, je poslal Lišaja, da je zganjal živino vkup, kar je zvesti pes vselej točno izvršil. Včasih pa je bilo treba, da je sam vstal in obhodil čredo. Ko je Barbka odrasla, je imela vedno Lišaja poleg sebe in ako ji je ta ali

ona krava hotela nagajati, jo je takoj Lišaj napodil. Kadar je sama gnala čredo iz vasi na pašnik, jo je živinica rada ubogala; kravice so poznale njen glas prav tako, kakor Jakčevo trobenje; razposajeni bik, ki so se ga bali celo močni fantje, je bil krotak, ko mu je zažugala Barbka.

Ko je hotel Jakec čredo okopati in jo gnat čez reko, je posadil Barbko tej ali oni kravi na hrbet in ji rekel: »Primi se prav!« sam pa je plaval za čredo. Nekoč se ni Barbka dobro držala in je zdrknila v vodo; a Lišaj jo je prijel za krilce in oče jo je pošteno okregal. Vprašala je tedaj očeta, kako mora narediti, ako hoče plavati. Oče jo je poučil, kako mora z rokama in nogama mahati. Barbka si je to zapomnila; vabila se je toliko časa, dokler se ji ni posrečilo. Plavanje se ji je potem tako priljubilo, da se je kopala zarana in zvečer; plavati ni znala samo na vodi, marveč tudi pod vodo. O tej umetnosti pa ni vedel nihče nič razen njenega očeta. Od ranega jutra do desetih zvečer ga ni bilo časa, ob katerem se Barbka ne bi bila že kopala, — a nikdar ni zagledala povodnega možicljaja; zato vanj ni verovala, in vode se ni bala. (Dalje.)

Slike in črtice z bojišč.

Pismo iz Galicije.

(Piše poročnik Jože Barle.)

Bojno polje, 15. 11. 1916.

Neprijazna, težka zima se tu v Galiciji vedno bolj oglašja. Malo jo imamo radi, malo pa ne! Radi jo imamo, ker bo z njo enkrat izginilo to neskončno in brezdanje blato, in ker se bo z njo začelo zimsko spanje. Zarili se bomo globoko v zemljo — mi in Moskali — pa spali spanje pravičnega do spomladi, kakor hostne miši! Spomladi pa spet na noge, če se med tem kaj ne izprevrže, da bi ozelenela oljka miru.

Torej zima! Včeraj zvečer sem šel ponavadi spat v svojo luknjo; zunaj je bil dež, da je vse odskakovalo. Bilo je primeroma toplo in nič ni kazalo na zimo. Priporočil sem se ljubemu Bogu in Mamki božji ter angelcu varihu, voščil »Lahko noč« dragim v domovini ter zaspal; uspavanko so mi pele strojne puške na prsobranu! Ponoči okrog dveh sem se zbudil; slišal sem, kako je žvižgala burja preko jarkov, pa zeblo me je, prav pošteno zeblo. Pa sem se bolje zavil v svojo odejo in zopet zaspal. Zjutraj me prebudi sluga: »Gospod poročnik, zunaj je sneg, vse zmznjeno!« — In v resnici: čez noč nas je bil zapal sneg. Ko sem prišel vnu, sem videl belo odejo in zamrznjeno zemljo. Na brkih in bradah stražnikov so se delale ledene svečice. In še zmerom je medlo. S snegom je v Galiciji ponavadi tako, da so ga doline polne, na bregovih ga pa nič ni, ker vsega odnese burja. —

Ruski stric je bil zadnje čase jako priden, kakor nagajiv fantek, ki ga namažeš z brezovim oljem! Pred nekaj dnevi je bil levo od nas poskusil napasti, in sicer brez vsake artiljerijske priprave, to je brez bobnajočega ognja. Par topovskih strelcov, pa takoj napad. Ne, naši so ga pognali v beg, da se je kar kadilo za njim. Ta napad kaže, da so se Rusi — vsaj za letos — precej izkašljali s svojo municijo, posebno artiljerijsko. Saj so jo pa tudi celo poletje trošili, kakor bi bili orehi; pa še z orehi bi človek bolj varoval! —

Vse naše življenje tukaj se vrši pod zemljo. Pod zemljo jemo, pod zemljo spimo, pod zemljo pojemo — vse! — Pred nekaj dnevi smo se neki večer prav dobro zabavali. Svoj god sta namreč praznovala naš vojni kurat in naš proviantni častnik — prvi skrbi za naše duše, drugi pa za naša telesa! Torej se je god moral slovesno praznovati! Napravili smo tako:

Opoldne pri kosilu smo pred njiju postavili vazo s cveticami — namreč prazno šrapnelsko patrono in v njej blatno smrekovo vejico, ki jo je bil ravno prej nekje v jarku pobral polkovni adjutant. Za proviantnim častnikom smo na steno napravili napis: »Dobro jelo — pol života«; — za kuratom pa: »Čista savjest — pol života«. Vmes je pa hudomušni pijonirski poročnik na-

Oklic.

Tretji Božič na bojišču.

Tretjič se bližajo božični prazniki, ki jih bodo naši s slavo ovenčani vojaki morali prebiti daleč od svojih dragih, daleč od domovine. Hvaležnost velevala, da pošljemo tem, zvesto in požrtvovalno svojo dolžnost izpolnjujočim junakom kot pozdrav iz domovine mal dokaz, da nanje mislimo. Tretjič se loti vojni preskrbstveni urad c. in kr. vojnega ministrstva dela, da z obdarovanjem našim vojakom na bojišču olepša božični večer in jim dokaže, da se jih prebivalstvo spominja s hvaležnim priznanjem. Od lanskega leta je proti naši domovini nastopil nov sovražnik in večje je postalo število onih, ki se bore na različnih bojiščih in ki jih je obdarovati. Zato prosi vojni preskrbstveni urad c. in kr. vojnega ministrstva naj občinstvo velikodušno in čim hitreje pošlje za ta namen denarne prispevke. Vsa darila, mala ali velika, se sprejemajo hvaležno. Naj si vsak, kdor je doma, če že ima kakega drugega svojca v vojski ali ne, šteje v sveto dolžnost prispevati svoj delež, da napravi malo veselje tistim, ki zastavljajo vse za čast in ugled naše drage domovine. Vojni preskrbstveni urad c. in kr. vojnega ministrstva bo poskrbel, da dobi vojaštvo na bojišču darila — same stvari, ki se v ozadju ne po-

grešajo — pravočasno kot božični pozdrav iz domovine in izraz upanja na veselo svidenje.

C. in kr. vojni ministrstvo, vojni preskrbstveni urad,

Dunaj, IX., Berggasse 22.

Fml. Ivan vitez Löbl l. r.

Predstoječi oklic c. in kr. vojnega preskrbstvenega urada se razglašja s pristavkom, da bode božično obdarovanje za

1. c. in kr. pešpolk št. 17,

2. c. kr. domobranski pešpolk št. 27 in

3. c. kr. črnovojniški polk št. 27,

izvedlo c. kr. deželno predsedstvo v Ljubljani kot podružnica vojnega preskrbstvenega urada z dobrovoljnim sodelovanjem gospejnega odbora.

Darila v denarju se sprejemajo pri ravnateljstvu pomožnih uradov c. kr. deželne vlade v Ljubljani, pri c. kr. okrajnih glavarstvih in pri mestnem magistratu v Ljubljani, pri vseh prečistitih župnih uradih in pri županstvih in se bodo objavljali v dnevnikih listih.

V Ljubljani, dne 14. novembra 1916.

C. kr. deželni predsednik:

Henrik grof Attems l. r.

risal ilustracijo: debelega črnovojnika z velikansko klobaso v eni, z rožnim vencem v drugi roki. — Prvi pride h kosilu proviantni častnik; vse mu je čestitalo, obenem pa ga opominjalo, naj si napis na steni dobro zapomni! Gospod kurat se je bil malo zakasnil; brž smo se zmenili, kako ga bomo pozdravili. Ko vstopi čez nekaj minut, smo vsi vstali in enoglasno zaklicali: »Neka Bog živi našeg kurata!« Ponižni skromni — pa jako učeni — gospod je bil ves zmešan od tega pozdrava; kar zardel je. Pa se je kmalu razživel in izjavil, da bo za »čisto savje« že poskrbel. V ta namen je povabil vse častnike — začeni s polkovnikom — na spoved, s čemer pa gospodje niso bili povsem zadovoljni. Dobro voljo je še povišalo pivo, ki ga je za svoj god preskrbel proviantni častnik. —

Ko to pišem, mete zunaj sneg in cvili burja. Da le stopim na prosto, pa so ušesa, nos in usta polna snega. V svoje veliko veselje imam v žepu že pisan ukaz, da moram čez par ur oditi s petdeset možmi v črno noč — navijati bodočo žico in delati žične ovire. Se že naprej veselim!

Pismo z višave 2000 m. (15. avg. 1916.)

Sprejmite cenjeni gospod urednik pristrčne pozdrave od nas slovenskih vojakov z 2000 metrov visoke pečine, kjer se borimo za domovino v tirolskem gorovju, oddaljeni 15 korakov od izdajalca.

Pišem pa te-le vrstice v skalni duplini med hudim artiljerijskim ognjem. Grmi in poka, da se skala trese in kreše; toda takega poloma smo mi že navajeni kot berač mraza. Jaz berem kje za kakšno skalo »Domoljuba« v takšnem položaju. Kadar pa poneha topovski boj, ki odmeva od sivih skal, takrat pa navadno prileze vsak na svoje mesto, ker navadno kmalu prikorajči zajčja pehota k napadu. Z ročnimi granatami jo kmalu uženemo ter tako ustavimo za par dni prevročo kri! Tako se je tudi danes 15. avgusta zgodilo. Par jih pokončamo, pa je italijanske korajže konec.

Kadar je lep dan in solnce sveti po italijanski krajini in krasnih brdih, pa vrtamo in rijemo po skalah kot krti. Ko si izdolbemo luknjo, jo nabašemo z dinamitom in zaduhel pok odmeva po gorovju; kamenje frči po zraku, da se morajo še »sosedje« s polento skriti, če nočejo, da jim jo gramoz ne zmeša. V skalovju delamo namreč takozvane »kaverne«, kamor gremo, če divja artiljerijski boj.

Predržni so pa včasih Lahi tudi. Tako so nam 9. avgusta dopoldne, ko smo se med seboj pogovarjali, vrgli kos belega kruha, ki je bil zavit v bel papir! Gledali smo drug drugega, od kod ta »špas«. Kdo ima toliko kruha, da ga meče po strelskem jarku? smo si mislili. Toda kmalu smo bili na jasnem. Kruh so vrgli Italijani. Hitro par ročnih granat v zahvalo mednje. In kma-

lu so vpili: »Aluto! O mama mia!« Še danes leže pred nami mrtvi predrzneži v strah in svarilo vsem, ki bi se še predrznili šaliti se iz nas.

Pripomniti je še, da so bile na papirju napisane razne lažnjive novice. Po našem pozdravu so si pač mislili: »Vražji Avstrijci! Za kruh nam pošiljajo granate!«

Tako torej se mi godi še dosti dobro, dasi imam včasih tudi smolo. Smola je, ker so mi vsled moje nepredvidnosti ukradli 100 K; sreča pa, da se mi še ni zgodilo nič hudega. Smola pa je tudi za tatu, kajti če bi bil segel še v drugi žep, bi bil dobil še 52 K, kar mu potom »Domoljuba« sporočam. Vojaki! Pazi na svoje stvari, zlasti če ne poznaš in ne veš, kdo je poleg tebe. Zdaj sem dobil bronasto svetinjo za hrabrost. Sprejmite g. urednik pristrčne slovenske pozdrave, kakor tudi Vaši bralci širom Slovenije od udanega Albina Planinca, korp. pri odd. strojnih pušk. Pozdravljata tudi narednika Pogorelec Anton in Kurnik Franc.

Naši pevci.

Že v začetku vojne je naš g. vojni kurat Jožef Marolt izbral iz več stotnij 27. črnovoj. pp. pevce, da so pri vojaških službah božjih oskrbovali nabožno petje. Pevci so bili iz raznih krajev, zlasti pa Kranjci (Vipavci) in Štajerci. Ali to ni bilo tako lahko ker nismo imeli not. No, pa z božjo pomočjo in z dobro voljo se vse doseže.

Vodstvo petja je g. kurat izročil g. Frančišku Murnu. Ta je ob prostih časih prepisoval note ter vežbal vodstvo v petju. Prvikrat smo nastopili pri vojaški maši na praznik sv. Jožefa, lanskega leta.

Navzoči so bili gg. častniki in polkovnik Merkel. Po končani službi božji smo zapeli zahvalno pesem in avstrijsko himno. Kljub nekaterim hibanem se je še precej dobro obneslo. G. polkovnik nas je pohvalil ter se je izrazil, da je ponosen na moštvo svojega polka, ki se prostovoljno toliko potrudi. Tudi g. kurat je bil vesel, da se je praznik sv. Jožefa tako slovesno obhajal. Na željo gg. častnikov smo pri obedu zapeli »Lepa naša domovina«, in več drugih narodnih pesmi. Torej lepo petje, ki nam je v največje zabavo nam ni prepovedano.

Vse nadaljnje nedelje in praznike smo peli pri vojaških sv. mašah, ako nam je le čas dopuščal. V zadnjih bojih nam je ugrabila sovražna roka dva pevca, doma iz Vipavske doline. Oba sta bila vztrajna, in zanesljiva. Kadar sta bila obveščena, da naj prideta k vaju, jih ni zadržala nobena pot in nobena ovira. Ako se nahajata v ujetništvu, se gotovo z veseljem spominjata preteklih dni, ki smo jih preživeli na bojnih poljanah. Kar je bilo pevcev pri našem polku, so še med živimi tile: Narednik Anton Močan, narednik Anton Lavrič, infant. Josip Kobler, poddesetnik Franc Murn.

Vsi skupaj pošiljamo najpristrčnejše pozdrave vsem slovenskim pevcem in pevkam, ki se nahajajo v ljubi domovini. Z Bogom!

Na grobovih junakov.

Na Vernih duš dan je pač marsikdo vzdihnil: »Da bi počivalo truplo našega draga očeta, brata, sina, moža vsaj na domačem pokopališču, da bi pomolili na njegovem grobu!« Vsem zapuščenim in žalostnim v tolažbo poročam sledeče z bojnega polja: Vsa pokopališča, vsi grobovi brez izjeme so krasno ozaljšani. Vse prenovljeno! Vsak grob ima križ z napisom in svežim vencem.

Na Vseh svetih dan sem imel službo božjo na prostem, kjer je največ pokopališč. Vsak bataljon ima nalogo, da brani na naši fronti gotov odsek, pa ima tudi svoje pokopališče.

Službe božje se je udeležilo več bataljonov. Obiskali smo posamezna pokopališča in opravili molitve za padle junake.

Popoldne sem blagoslovil še neblagoslovljene grobove v našem odseku in smo molili na novem našem pokopališču. Tudi vsi častniki so se udeležili pobožnosti. Drugo jutro je bila črna sv. maša na grobovih. Pristopilo je mnogo vojakov k sv. obhajilu. Druga in tretja maša je bila na drugih pokopališčih. V petek 3. novembra ob šestih zjutraj sem bil že daleč med gorami v neki globoki dolini. Tam je čakalo že okoli 200 mož, ogljariev, drvarjev »iz vseh narodov in ljudstev in jezikov«. Večina je hotela opraviti sv. spoved. Potem je bila sv. maša na pokopališču, kjer počiva do sto junakov iz lanskih prvih bojev. Ti gozdarji so grobove najlepše ozaljšali. Kako srečni so bili ti možje in fantje, da so mogli biti po dolgem času pri sv. maši. Obljubil sem jim molkov in knjižic, pa sem jih tudi poslal, za kar so se zahvalili s pristrčnim pismom. Našel sem tudi mnogo domačih ljudi, ki mi jih je komandant-Nemec pohvalil: »Slovinci so tudi najboljši in najpridnejši ogljarji.« Ta dan sem bil štiri ure na konju, dve uri sem pa hodil peš na goro. Tisti teden sem imel 10 božjih služb, vsako drugod. Vse smo izvršili na prostem, deloma pri slabem, mokrem vremenu. Zato se ne boste čudili, ako Vam pošiljam pozdrave iz vojaške bolnišnice, ležeče med ljubimi domačimi gorami. — Vojni župnik M. Š.

Gospodarske stvari.

Gospodarski in tržni pregled.

Vojska nas bo zmohila. Nasvetti glede prešičereje. Pred nekaj leti ni mogel noben dobiti dovoljenja, da bi v mestu postavil kak svinjak, četudi ga je hotel skriti na dvorišču ali prisluniti kakemu zidu od znotraj. Še tiste svinjake, kar jih je bilo v mestu, so hoteli na vsak način vun spraviti. Ostri duh prešičev ni bil za parfimirano gospodo

in čudno kruljenje je pričalo, da mesto še ni zadosti moderno.

Prišla je vojska, živil je začelo primanjkovati. »Masti, masti nam dajte! Mi ne moremo nezabeljenega jesti,« ta glas se je razlegal čedalje bolj. Navadni špeh se je plačeval pretirano visoko. Prešič je postal najbolj spoštovana in zaželjena žival. Nedavno se je nekdo pošalil: »Tam v svinjaku je zdaj ta veliki gospod!« —

Če bi se zanaprej gospoda manj ozirala na nosove, bolj pa na dejanske razmere, bi lahko povsod, kjer so velika mesta ali obsežne tovarne, s samimi kuhinjskimi odpadki redili nekaj sto prešičev. V Šarlotenburgu je otroška sirotišnica za 2000 otrok. Porabili so za sirote dnevno 500 kg krompirja. Vse

za dva prešiča, ki bi ju na ta način mogla prerediti le z ostalinami hišnih prebivalcev. Zdaj nimajo ti preostanki skoro prav nobene koristi. Kako lepo se je razvila prešičereja v Marijanišču ali v hiralnici v Ljubljani. To je res kaj vzglednega! Zakaj bi ne bilo tudi drugod mogoče? In po obrtnih in tovarniških krajih je prav isto. Nekaj družin bi se pomenilo, da bi skupno par prešičev redile; saj imajo žene in otroci tako premalo dela. Za mlade pujse bi se lahko poskrbelo. Ko bi se našli stalni odjemalci, bi bili kmetje precej pripravljeni s pomočjo deželnega odbora osnovati večje plemenske svinjake. — Krompirjevi olupki so prav dobra krma. Imajo 490% beljakovin, 463% tolšče in 613% hidratov. Če se po mestih ne bodo napravili svinjaki, bo treba te

Žalostno! — Pa smo se vsi zanašali nanj!

ostanke in pomije so prodali mesečno za 10 M. V zavod je prišla nova prednica, kateri se je zdelo škoda obilnih pomij. Dosegla je pri mestni upravi, da so ji dovolili napraviti svinjak za 18 prešičev. Krmili so jih samo s krompirjevimi olupki in pomijami, ki v taki kuhinji gotovo niso bile posebno veliko vredne. — V treh mesecih so napravili za 2026'20 M čistega dobička. Kupili so mladiče za 883'30, prodali jih za 3200 M. Postrežbo so računali na 290 M. V tem času so se izredili za 797 kg. — Ko bi se v Ljubljani vsi ostanki in vse pomije, olupki in odpadki pri pripravi jedi porabili, bi lahko 500 prešičev prav dobro prerediti. Vsaka velika hiša bi imela na dvorišču lahko mal svinjak

olupke pobirati in posušiti, ker je škoda, da se toliko krme izgubi.

Komu koristi špirit? Poročali smo že, kako so kartelisti podražili petrolej. Še hujši se je zgodilo s špiritom. Za špirit rabijo zdaj navadno krompir in ječmen. Iz 100 kg krompirja in 25 kg ječmena se napravi 9 do 10 l čistega špirita. V Galiciji je zdaj krompir po 11 K stot. Za špirit ga dobe kotlarji, to je oni, ki kuhajo neočiščeni špirit, še ceneje. Ta špirit morajo oddati čistilnicam po 1 K 10 v. liter. Državni davek znaša za 1 liter 2 K 40 v., torej stane čistilnico 1 liter špirita 3 K 50 v. Prodaja se pa zdaj 1 liter za 24 do 25 K. Če računamo vse delo in še trud zraven, ji vendar ostane pri vsakem litru čez 20

kron. Vlada je izdala odredbe, s katerimi naj bi se omejilo kuhanje špirita, da se krompir in ječmen bolj za hrano porabita. V Galiciji se nobeden za te ukaze ne zmeni. Na čelu špiritovega kartela je predsednik judovske verske občine Horowitz, potem njegovi prijatelji Baczewski in Adlersberg. List »Reichspost« pripomni v št. 533 k temu: »Država je dozda mirno gledala to početje. Izdala je odredbe za proizvodnjo in promet. Dokazano je pa, da se v velikem delu Galicije za to ne zmenijo. Veliko čistilnic bi morali že ustaviti, pa vendar delajo v celem obsegu. — Opomnimo urad za prehrano na te anarhistične razmere. Zapravi se velika množina živil, da neizmerno obogati peščica tovarnarjev.«

Kako je z živili? Na Nižje Avstrijskem so določili najvišje cene za govejo živino. Ia voli se plačajo po 4 K, krave po 3 K 80 v. Gotovo lepa cena tudi za sedanje razmere. V Danzigu so zaprli večje število judovskih trgovcev, ki so od kmetov kupovali žito, katero jim je vlada pustila. Za 25 kg ječmena so radi plačali 30 M, čez 40 K. Iz ječmena so dali napraviti droh, ki ima zelo visoko ceno. Kljub visoki ceni so napravili lep dobiček. Pomanjkanje živil na Nemškem mora biti že prav občutno. Na Dunaju se prav lahko še dobi mares, judovski obredni kruh iz čiste pšenične moke. Prodajajo ga kar na 100 kg.

Na Švedskem in Danskem zelo primanjkuje kruha in sladkorja. Za oboje mislijo napraviti karte. V Ameriki je pšenica še enkrat dražja, kakor je bila lani v tem času.

Prav slabo kaže na Laškem trgovski račun. V prvih sedmih mesecih so kupili za 3356'3 milijonov lir blaga na tujem, prodali so ga le za 1359'8 milijonov. Najhujše pri tem je, da premoga in žita še za denar ne morejo zadosti dobiti.

Ni veliko. Od 1. decembra naprej se pusti za osebo (do prihodnje mlačve) 80 kg žita; od 15. dec. 75 kg žita; od 1. jan 1917 naprej 70 kg. žita.

Dobro letino za lešnike so imeli po nekaterih krajih na Ogrskem, zlasti v okrožju Ung. Vsled pomanjkanja delavskih moči blaga niso mogli pobrati in spraviti. Cena je zdaj že 200 K za 100 kg.

Zadružna zveza v Ljubljani sprejema prijave za podpisovanje V. avstrijskega vojnega posojila.

Strehe iz bakra bo zahtevala vojaška uprava; prav tako tudi baker drugih predmetov: strelvodov, strešnih cevi, baker raznih okraskov, kupol, stolpičev itd. Izvzete so samo umetniške stvari. Tozadevna vladna odredba je že izšla.

Zasluzek. C. in kr. 5. armadno poveljstvo (stan. odd.) jemlje civilne delavce, ki se prostovoljno zgledajo v službo. Zglasiti se morajo 1., 10. in 20. vsakega meseca pri c. in kr. etapnem poveljstvu v Ljubljani, Škofji Loki ali na Jesenicah. — Od profesionalistov pridejo v poštev: zidarski delavci

(zidarji, tesarji), drvarji, žagarski delavci, dninarji (podajaci). Plačilo: Na dan dobijo: zidarski delavci (zidarji, tesarji) 9 K 40 vin., drvarji in žagarski delavci 6 K 20 vin., dninarji (podajaci) 5 K 20 vin. — Vrh tega imajo delavci ugodnost, da si lahko nabavijo blago za prehrano pri vojaških zalozah. Ako žele hrano kot jo ima vojaško moštvo, velja ista dnevno 2 kroni 76 vin. Ako zbole, imajo pravico do brezplačnega vsprejema v sanitetni zavod armadnega okrožja. Vse pristojbine, da katerih imajo te osebe pravico, se jim izplačujejo pri delavskih oddelkih od dneva naprej, ko dospejo na osebno zbiralno mesto. — C. in kr. etapna poveljstva skrbje za to, da se prijavljajoči odpravijo brezplačno v Ljubljani k osebni zbiralnemu mestu, kjer se jim odkaže nadaljna uporaba. — Načeloma se ti delavci ne uporabljajo v območju vojnega ognja.

Lepo sadno drevje se dobi iz drevnice kmetijske šole na Grmu in sicer visoko in pritlično drevje najbolj priznanih vrst. Cena visokim jablanam po 1.40 do 1.70 K, pritličnim jablanam po 1.20 do 1.50 K, visokim hruškam po 1.40 do 1.70 K, pritličnim jablanam in hruškam po 2 K. Naročila se izvršujejo proti povzetju.

Cepljene trte na »ripario portalis« se dobe iz trtnice kmetijske šole na Grmu (pošta Novomesto) in sicer sledečih vrst: kraljevina, silvanec, veltinec, rdeči vrh, beli burgundec, traminac, žlahtina, portugalka, rulandec in žametna črnina. Cena posameznim cepljenkam 30 vin., cena od 1000 cepljenk dalje po 24 vin. Na prodaj so tudi bilfe »ripario portalis« in »aramon rupestris«. Cena po dogovoru.

2739 (2)

Kupčija s plemensko živino in plemenskimi prešiči.

Pri Kranjskem deželni mestu za dobavo klavne živine v Ljubljani se je ustanovil poseben oddelek za dobavo plemene goveje živine in plemeni prešičev. Kupci plemene živine in prešičev se opozarjajo, da se v slučaju, ako želijo kupiti plemene živine ali plemeni prešičev, obračajo na spodaj navedeni naslov. Naročila se lahko izvršijo po možnosti potom zaupnikov »Kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine«, kjer kupec stanuje. Ako dobava ni v kraju kupca mogoča, se dobavi plemena živina in plemeni prešiči iz krajev, kjer jo je v zadostnem številu na razpolago. Plemenske živine in plemeni prešičev je pri-glašeni iz vseh krajev v zadostnem številu, tako da se bodo naročila lahko takoj in točno izvrševala.

Dobavimo lahko še takoj: Plemenske krave (breje, mlekarice in s teleti), telice (mlajše in breje), bike (mlajše in za spuščanje sposobne), plemenske prasce, prešiče za pitanje (20—50 kg težke), plemenske svinje (mladice in breje) in plemenske mrjase od 30—60 kg. Mrjasi se bodo prodajali po nižanih cenah za rejce, ki jih delj časa držijo za plemo. — Vsa naročila z natančnim naslovom (to je ime, priimek, kraj, pošta in železniška postaja) je pošiljati »Kranjskemu deželnemu mestu za dobavo klavne živine v Ljubljani«, Turjaški trg št. 1.

2740

Promet s prešiči in cena prešičev.

Da se zavrnejo različna napačna mnenja glede prometa s prešiči in glede cen za prešiče ter da se obvarujejo kmetovalci neprilic in sodnijskih potov, pojasnjuje podpisano »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine«, da ima ono edino pravico nakupovati prešiče za zakol na Kranjskem. Vsak privaten nakup prešičev za zakol je

na Kranjskem bodisi trgovcem, bodisi posameznikom prepovedan. Tudi nakup prešičev po posameznih osebah je prepovedan, razen če ga dovoli »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine«. Edino zaupniki »Kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine«, ki se izkažejo z legitimacijo deželne vlade, smejo prešiče nakupovati. »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« ima sicer po zakonu pravico prešiče rekvirirati, vendar pa se sedaj ne poslužuje te pravice in se je tudi ne misli posluževati. Zaupniki imajo le tam prešiče nakupiti, kjer jih ljudje prostovoljno prodajo in se morajo s posestnikom že v hlevu pogoditi za ceno, ki se plača. Prešiči se pred tehtanjem 12 ur ne smejo krmiti ter je stvar zaupnika, da za to skrbí. Radi lažjega poslovanja pri prevzemi oziroma, da se kmetovalcem ne napravljajo nepotrebne sitnosti in da ni dolgotrajnega čakanja, se prevzamejo prešiči tudi pred 12 urami. Pri tem pa se odtegne primeren del teže za kalo, in sicer le, ako je prodajalec s tem odtegljajem zadovoljen. Če bi pa prodajalec z odtegljajem ne bil zadovoljen, morajo prešiči stati 12 ur pod nadzorstvom, kakor predpisuje zakon.

Zakon določa različne cene. Razločuje med prešiči peršutariji in špeharji. V zmislu zakona bi se imeli kot špeharji smatrati le taki prešiči, ki imajo več kot polovico špeha od žive teže. Takih prešičev pa na Kranjskem sploh ni ali pa so zelo redki. Ko se je delala ministrska naredba glede maksimalnih cen, se je mislilo namreč na ovske prešiče. Kranjski prešiči bi se imeli pravzaprav v zmislu ministrske naredbe plačevati splošno le kot peršutariji. Vendar pa je »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« po velikem trudu v prid kranjskim živinorejcem doseglo, da se smatrajo prešiči, ki imajo nad 100 kg žive teže ter imajo vsaj 40 odstotkov špeha, kot špeharji ter se tudi kot taki plačujejo. Vsi drugi prešiči, to je prešiči pod 100 kg ali pa tudi prešiči nad 100 kg žive teže, ki pa imajo manj kot 40 odstotkov špeha, se smatrajo za peršutarije ter se tudi kot taki plačujejo. Zaupnik mora že v hlevu določiti, ali se bo prevzel prešič kot peršutnik ali špehar in se mora tozadevno sporazumeti s prodajalcem. Ceno, glede katere sta se pogodila zaupnik in prodajalec, dobi prodajalec na vsak način izplačano, tudi če bi prevzemna komisija, v kateri je zastopnik vojaštva in še posebej vojaški zapriseženi cenilec, ne priznala kvalifikacije, ki bi odgovarjala poprej določeni ceni, to se pravi, ako bi zaupnik kupil prešiča za špeharja, ki ni špehar, ima nositi zaupnik tozadevno razliko pri ceni. Glede cen, ki jih plačuje »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine«, se postopa popolnoma v zmislu ministrskih naredb, oziroma naredb c. kr. deželne vlade. Da se ne računajo cene po budimpeštanski navadi z odbitkom pri teži in kupnini, kar je zelo zamudno in sitno, je »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« izračunilo cene brez vsakega odbitka. Cene, ki jih plačuje »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine«, so naravno nekoliko nižje, kot maksimalne cene po budimpeštanski navadi. To pa zato, ker so te cene najvišje cene, za katere se smejo prešiči sploh prodati ter jih sme zahtevati šele zadnji prodajalec. Sploh je popolnoma napačno tolmačenje zakona, da bi se v vsakem slučaju morale plačevati maksimalne cene. Maksimalne cene se pač nikdar ne smejo prekoračiti, ker je vsako prekoračenje teh cen kaznivo. Sicer pa se imajo plačati v zmislu zakona le primerne cene, ne pa maksimalne in je tudi postavodajalec mislil, da se bodo obče prešiči nižje plačevali kot po maksimalnih cenah. V maksimalnih cenah pa morajo biti računjeni tudi vsi stroški, to je železniški transport, vsi stroški za nakup, tehtanje, kolekovina, ki je zelo visoka, in tudi vsi ostali davki itd. Vseled tega je prisiljeno »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« plačevati nekoliko nižje cene, kot so maksimalne cene po budimpeštanski navadi. Ta razlika pa je neznatna ter so prešičerejci lahko zadovoljni, da je vzel vso kupčijo v roke urad »Kranjskega deželnega mesta za dobavo klavne živine«, ki ni navezan na dobiček kot privatni trgovci, marveč ima le to nalogo, da krije svojo režijo in riziko.

»Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« pa gleda, da se plačujejo posebno lepi prešiči celo po polnih maksimalnih cenah, slabši pa primerno nižje. Na ta način se tisti, ki se s prešiči bolj trudi, nagradi, ne pa oni, ki prešiče zanemarija.

Pripomniti pa je, da deželni odbor vovodine Kranjske nima s »Kranjskim deželnim mestom za dobavo klavne živine« popolnoma nobenega stika, kakor se je to v »Domoljubu« pomotoma

trdilo, ter je »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« le izvršilni organ »Komisije za ureditev prometa z živino« pri deželni vladi v Ljubljani in posluje kot neodvisna podružnica »Splošne avstrijske vnovčevalnice za živino na Dunaju«. Vse pritožbe naj se pošiljajo le na »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« v Ljubljani na Turjaškem trgu št. 1. Sicer pa pristoi prizadetim sodnijska pot ter se »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine« podvrže radi prihranitve stroškov in potov podsodnosti domačega sodišča prodajalca, za kar se mora obrniti prodajalec vedno pred tožbo na »Deželno mesto«, da se mu izstavi potrebna pismena izjava, ki se priloži tožbi.

Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica
Ljubljana

Miklošičeva cesta šte. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obre-
stuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Za naše gospodinje.

Amerikanske mesene kolbase. Američan seseče ali zmleje svinjsko meso in slanino (na 4 funte mesa funt slanine): To zmes razprostire na mizi, posoli in popopra. Na vsakih pet funtov sekanice pride pol unče drobne soli, pol unče zmlatega popra, in pol unče žajbeljevega listja. Preveč dišav Američanu ne ugaja. Ako rabi česenj, ga stolče, prevre in vlije samo par žlic tiste vode v sekanico. Nato vse dobro zmeša in še enkrat zmleje. Sekanice ne namaši v čreva, kakor pri nas, ampak jo dene prav trdo natlačeno v kamenito dežo, od koder jo jemlje sproti za različno jedi. Tudi stlačí sekanico v vrečice iz mušlina, ki so po dve (ali malo več) coli široke in dvajset col dolge. Vrečice namažejo od zunaj z mastjo in obesijo na suh prostor. Tako se drži, dokler je vreme suho in mrzlo. Meso v dežali polijejo povrhu z razstoplejeno mastjo; drži se pa tudi brez tega, če je mrzlo vreme. Kakor Američani spravljajo tudi Italijani v nekaterih krajih sekanico in sicer v mehurje, ki jih v dimu posuše. Tako imajo jako okusno in meliko gnjat, podobno našemu »želedcu«.

Dobra kava. Posuši in oprži rmen korenje, nekoliko sladke pese, črešenj, tepk; korenja naj bo največ. Oprazeno mora biti tako, da je hudo rjavo, vendar ne zažgano. Temu primešaj (za petino vsega) oprazenih ošipek ali žganega ječmena, smelji in spravi v stekleni posodi. Bolje je, če napražiš vsak teden sproti. Taka kava je slastna in

zdrava. Da dobi duh prave kave, ji primešaj malo smlete prave kave.

Zmečkan fižol. Kuhan fižol pretlači in primešaj mu prav toliko kuhane zmečkane krompirja. Nato zalij z mlekom toliko, da bo prav rahlo, ter zabeli z maslom. Pusti malo na ognjišču, da se vse dobro prepoji. Se prav poda h kislemu zelju in je jako tečna jed.

Krompir s kislim sirom. Skuhaj krompirja, olup ga, razreži na tenko in naloži za prst visoko v segreto skledo. Raztopi primerno slanino, potrosi na krompir zmečkane sirčka in zalij s slanino; potem naloži zopet krompirja, sirčka in slanino. Tudi ta jed je tečna in redilna.

Zdrobov zavitek. Okusna in tečna jed se napravi lahko s koruznim zdrobom. Testo se naredi kakor navadno za kuhan zavitek ali štrukelj; zdrob se vmeša s kislim mlekom in pusti dve uri stati, da se napije. Potem primešaj dvoje jajc, malo pšenične moke in lupinice, testo razvaljaj, pokaplaj z maslom, namaži z zarumenjenimi drobtinami in razpeljaj po njem zdrob. Zvit štrukelj razreži in kuhaj na slanim kropu, ali ga pa zavij v prtič, ovij prtič rahlo z motvozom in zaveži ob koncih. Nato ga spusti lepo rahlo v krop. V prtiču se kuha kake tri četrt ure. V prtiču kuhan štrukelj je vedno boljši, ker ne popije toliko vode. Štruklje daj zabeljene k sadju ali nezabeljene k omaki.

Rezanci na gališki način. Zamesi za rezance, razvaljaj na tenko in razreži na kratke bolj široke rezance. Kuhaj jih na slanim kropu, stresi na sito, oplakni z mrzlo vodo in stresi na razbeljeno maslo v kozici. Kolikor je jajc v testu, dvakrat toliko je treba primešati rahlo kisle smetane in trikrat toliko kisle sira. Ko se je dobro segrelo, potrosi na gosto s parmezanom in polij z razstopljeno slanino.

Tarhonja je narodna jed na Mažarskem. Po imenu soditi je slovenskega izvira, ker prihaja beseda od tretji, t. j. moka za tarhonjo se mora tretji. Stere se lahko iz močnega cveta (nularca) ali iz zadnje moke. Kupi se narejena ali naredi doma: Nasuj suhe moke na desko, raztepi par jajec in par žlic vode, pokropi s tem moko in teri toliko časa z rokama na krog, dokler se ne sprime moka v enako velike kroglice, debele kakor droben grah. Zrna morajo biti suha in trda, morajo se sušiti še par dni na deski, potem se spravijo ali uporabijo. Kupovna tarhonja je zagnetena s strojem; je torej čedna in bolj enako raztrta, kakor doma narejena. Kupljeno tarhonjo je treba opariti kakor makarone. Ko je oparjena, jo stresi hitro v vrel slan krop, kjer naj se kuha deset minut; potem pa odcedi in stresi v mast. Peteršilj in čebula sta neobhodno potrebna za okus. Zdaj se pari tarhonja, dokler ni godna; zalije se nekoliko s paradižnikovo mezgo in poštopa s popriko. Lahko se pa skuha do meh-

kega v kropu in opraži na zarumenjenih mrvah. Ogri jo jedo poleg mesnih in poleg zelenjadnih jedi.

Tedenska pratika.

Petek, 24. novembra: Sv. Janez od križa, spozn. († 1591.) — Sv. Hrizogon, muč.

Sobota, 25. novembra: Sv. Katarina, dev. muč. († 307.) — Sv. Jukunda, muč.

Nedelja, 26. novembra, 24. (zadnja) pobink: Sv. Konrad, škof. († 976.) — Evang.: O poslednji sodbi.

Ponedeljek, 27. novembra: Sveti Virgil, škof. — Sv. Maksim, škof. († 460.)

Torek, 28. novembra: Sv. Hedvika, vdova. († 1242.) — Sv. Jakob in Marko. († 1479.)

Sreda, 29. novembra: Sv. Saturnin, muč. († 250.) — Sv. Filemon, muč.

Četrtek, 30. novembra: Sv. Andrej, ap. († 62.) — Sv. Justina, dev.

* * *

Solnce vzhaja ob 7. uri 33 minut, zahaja ob 4. uri 6 minut.

Luna: Mlaj 25. novembra ob 11. uri 50 minut opoldne.

* * *

Sv. Janez od križa.

Očeta Janezovega so bili starši zavrgli, ker je bil vzel v zakon neko siroto. Svetnik Janez je rastle v revščini in si je uboštvo izbral tudi za svoj delež. Že kot otrok je spal na golih tleh; vstajal je zgodaj, da je streigel pri sv. maši. — Tri reči je prosil Boga: a) da ne bi bil noben dan brez trpljenja; b) da ne bi umrl kot predstojnik, ampak c) v zaničevanju in ponižanju. — Prošnja njegova je bila uslišana.

Ko je nekoliko odrasel, je služil v bolnišnici v Medini na Laškem kot strežnik, obenem je napredoval v znanju in vednosti, ker je porabil ves prosti čas, da se je učil iz knjig. Hotel je namreč postati duhovnik. L. 1567. je bil sprejet kot brat v karmeličanski samostan, kjer se mu je posrečilo, da je prejel tudi zakrament sv. mašniškega posvečenja, ker se je odlikoval v čednostih in v potrebnih vednostih. Sv. Terezija ga je prosila, naj ji pomaga red karmelitov preurediti, in tako se je red z njegovo pomočjo zopet oprijel starih, ostrih pravil in se imenoval »red bosonogih karmelitov«. Občudovanja vredno je bilo življenje teh redovnikov, ki so živeli v uboštvo in zatajevanju.

Nekoč mu je božji Zveličar — tako pripoveduje legenda — ponudil plačilo za delo in trud, ker je s tako vnemo razširjal redovniško strogost; toda Janez je odgovoril: »Nič drugega ne zahtevam, kakor zate trpeti in zaničevan biti.«

Ta želja se mu je tudi v obilni meri izpolnila, kajti po nedolžnem je trpel devet mesecev v ječi, s čemer si je nakopal hudo bolezen. Imel je toliko ran in oteklin na nogah, da se je vsakemu smilil, kdor ga je videl. A vse je daroval Bogu in bil

kljub temu vedno živahen in vesel. Za vsako uslugo je bil nadvse hvaležen ter je prosil služabnika, ki mu je streigel, večkrat oproščenja, ali pa je raje trpel, kakor da bi ga bil budil ponoči v spanju.

Ko se mu je bližala smrtna ura, je rekel: »Čas je, da bo treba iti; jutranjice bom odpel že v nebesih. V tvoje roke, o Bog, izročim svojo dušo!«

Stare bolečine se zopet ponove, ko se spreminja vreme, kajti telo je zelo občutljivo za premembe pri temperaturi. Priporočamo za naglo odstranitev takih bolečin v udih in na telesu Fellerjev rastlinski esenski izvleček zn. »Elsa-fluid«. Predvojnne cene. 12 steklenic pošlje franko za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elizabtg 16 (Hrvatska). Nasvetujem vam to dobro, bolj lajšajoče sredstvo, da ga imate vedno pripravljene v hiši, ker ga priporočajo zdravniki, in da ga imate v slučaju potrebe pri roki. Milo odvajalno sredstvo, ki krepi želodec, so Fellerjeve »Elsa-kroglice«, 6 škatelj franko 4 K 40 vin. (s)

To in ono.

Štuporamo... V vojnem taborišču v Templemore na Irskem je bilo nekaj nemških ujetnikov spravljanih. Parkrat na teden jim je bilo dovoljeno, da so smeli v spremstvu angleške straže iti na daljši sprehod v okolico. Nekega dne so prišli tudi v malo mestece Templemucky. Angleški častnik je odredil, da so se smeli nekoliko okrepčati.

Ysa družba je bila hvaležna za to naklonjenost. Nemci so si privoščili brezalkoholnih pijač, britska (angleška) straža se je pa okrepila s priljubljenim irskim whiskey (izgovoriški viski = irsko žganje). Izid je bil pri obeh oddekih nenavadno različen. Straža se je namreč opojnega alkohola in prvi, ki si ga je preveč privoščil, je bil angleški častnik, poveljnik straže... Nemški častnik si je znal pomagati. Svojim treznim vojakom veli, naj vsakdo zadene po enega stražnika z orožjem vred na brbet. Tako je šla nenavadna karavana vojakov proti dve uri oddaljenemu taborišču noseč angleško stražo »štuporamo« do varnega zavetišča. Ljudje v mestu so drli skupaj in norčevaje se pozdravljali izredno zabavni sprevid. Vsekako so pa bili Irski ponosni na nemške ujetnike; njih treznost jim je močno ugajala.

Da ne bo zamere, povemo, da ni naša iznajdba in ne izmišljotina, kar tu zapišemo, ampak narodni pregovori označujejo žensko s takimi-le primerami: Švicarji pravijo: »Kdor ima ženo, ima breme.« — Nemci uče: »Poslušaj prvo mnenje svoje žene, ne pa drugega.« — Francoz je sicer olikan in eleganten, vsaj tako se hvalijo; ženske pa — kakor se kaže — slabo obratjajo in bodo naše cenjene bralke zadovoljne, da niso Francozinje, kajti Francoz pravi: »Tudi moški iz slame je več vreden, kakor ženska v zlatu.« — Tudi Španec, dasi velik dvorjan, se bo zameril našim ženskam, če povemo, kako slabo jih ocenjuje. Kličie namreč: »Čuvaj se zlobne žene, a tudi dobri nikar ne zaupaj!« S prvim svarilom bi se že zadovoljile, drugo — je pa že malo hudo, kajne!

Anglež pa z ženskim jezikom ni prav zadovoljen, drugače nima nobene posebne pritožbe; pravi namreč: »Ženski jezik je meč, ki nikdar ne zarjavi.« — Na Škotskem morajo imeti prav trmaste ženske, drugače bi se ne bil udomačil rek: »Stori po volji svoje žene, sicer poči.« — Pri Američanu pa ima prvo in glavno vlogo denar; dolar mu je več kot ženska, zato pa pravi: »Kdor izgubi ženo in petdolarski bankovec, je izgubil le pet dolarjev!« — Naše slovenske žene so povsem soditi najboljše in največje vredne, saj pravi naš pregovor, da »žena hiši tri vogale podpira«. Resnico tega reka izpričujejo še prav posebno sedanjí težki časi, ko je slovenska žena na marsikaterem domu — vse.

Za razvedrilo.

Na strelišču. Častnik hodi goriindoli ob strelišču, novinci se pa vadijo streljati na tarčo. Novinec Jaka je slabo zadeval, bolje nič ni zadel, ker je krogla vsakikrat švignila mimo plošče. — Častnik ga vpraša: »Vi, rekrut, kaj ste pa v civilu, ko tako zanič streljate?« — Jaka: »Krojač.« — »No, potem bi morali pa že malo bolje pomeriti, saj morate vendar kot krojač znati nit vdejeti.« — Jaka: »Ja, gospod lajtnant, pa ne na 300 metrov.

V mestu K zdravniku pride postaren, a bogat samec, pa ga vpraša: »Gospod doktor, ali je res nevarno in škodljivo, če si kdo lase barva?« — Doktor: »Včasih že. Moj nečak si jih je na primer samo enkrat nabarval, pa je koj dobil v zakon vdovo s šestimi otroki.«

Nepričakovan uspeh. Bogat skopuh je bil pri pridigi. Bil je ravno govor o dolžnosti usmiljenja in dobrotelosti. Ko je šel po sv. pravilu domov, pravi sam pri sebi: »Res, ganljiva, pretresljiva pridiga; človeka kar veselo prime, da bi šel beračit.«

Dobro ji je zasolil. Neka gospica višje dekliške šole je hotela podražiti svojega učitelja s tem, da ga je pred šolo nagajivo vprašala: »Gospod profesor, ali je res, da je bil vaš oče pastir?« — Profesor: »Res, res; saj moram še jaz na gosko paziti.«

Ni potreba. Agent: »Ali ste pri volji, da vas zavarujem zoper tatvino?« — Gostač: »Bi bilo čisto odveč! Gospodarju sem za stanovanje že pol leta na dolgu in on pazi noč in dan, da bi mi kdo kaj ne ukradel!«

Slabe smotke. Sodnik: »Ali obstanete, da ste tukajšnjemu trafikantu ukradli 100 smotk?« — Zatoženec pritrdi. — Sodnik: »Ali ste jih pokadili ali komu dali?« — Zatoženec: »Pokadil sem jih!« — Trafikant-tožitelj: »Potem tožbo umaknem — mož je dovolj kaznovan!«

Na železniški postaji. Ribničan ogleduje napis nad straniščem, kjer je pisano »Za gospode.« — »Za gospe.« — »Pretjeto ne buodi, tukaj se spet vidi, da g'puoda le zase skrbi — ze kmeta naj nikjer prestuora!«

V šoli. »Kdo kaj ve o hrbtnici?« — Učenec: »Na enem koncu sedi glava, na drugem pa jaz.« — Učitelj: »Pripovedoval sem vam, kako so nekatere živali požrešne. Kdo bi mi povedal, katere živali so pa čisto z malim zadovoljne?« — Učenec: »Jaz, g. učitelj.« — »No, katere?« — Učenec: »Moj, ker je same luknjice.«

Zabranite škodo, ki jo v vsakem gospodarstvu povzroča mrčes. Rastline na vrtu, živila v kleti, obleka v omarah, živina v hlevu, jedila v kuhinjski shrambi so izpostavljeni napadom škodljivca mrčesa, kot listnih uši, pršic, moljev, ščurkov, uši, bolh in stenic. Bolhe, stence in muhe prenašajo bolezenske kalle, ki ogrožajo človeka in živino. Potrebno je zato, da se v vsaki hiši uporablja Fellerjev priznani mrčesni prašek »Elza«. Po priporočilih tisočev, ki so ga že uporabljali, nenavadno hitro in varno uničuje proti vsake vrsti mrčesa. Kamor se ga potresa, uniči ves mrčes z zalego vred. Fellerjev mrčesni prašek »Elza« ni moč nadomestiti z nobenim drugim. Predvojne cene: 5 velikih puščic stane na vse kraje 5 kron, 1 puščica, če se naroči hkrati z drugimi izdelki, 1 krono. Natančno navodilo je priloženo. Ti izborni izdelki se naročajo edino pristni pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatr 16 (Hrvatska).

SKRIVALNICA.

Suhljadi nabrala na grajskem je Anka; a v strahu koraka po cesti domov, ker logar je strog in preži brez prestanka, če kdo kaj jemal bi al' hodil na lov. Kje danes mudi se? Bog zna, kje preži? Da bi le ne prišel, si Anka želi.

Dobre knjige.

Liturgika. Nauk o bogočastnih obredih sv. katoliške Cerkve — s 40 slikami. Spisal Al. Stroj, spirital v kn.-šk. duhovskem semenišču v Ljubljani. II. izdaja. Cena 1 K 60 vin., vezana 2 K 40 vin.

Ako se hoče človek bolj s pridom in z večjim umevanjem udeleževati cerkvenih sv. opravil, zlasti sv. maše, če hoče, da se bo bolj poglobil v bistvo in pomen vzvišenih obrednih dejanj, ki jih izvršuje sv. Cerkve, deleč sv. zakramente, si mora omisliti dobro obredno knjigo — Liturgiko, kakor je n. pr. zgoraj omenjena. Strojova liturgika je sicer namenjena v prvi vrsti višjim ljudskim in srednjim šolam, toda pisana je tako, da se lahko rabi kot poučna družinska knjiga. Knjiga ima tudi primerne slike in je sploh opremljena za lepo zunanjsčino ter vzornim tiskom.

Koledar za slovenske vojake. Za navadno leto 1917. Maribor. Tisk tiskarne sv. Cirila. Založil konzorcij. Koledarček je prav pripraven in ima zelo primerno vsebino. S poštnino vred stane 1 K 10 vin. Po trgovinah 1 K. Naroka se v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Za Miklavža posebno primerno darilo so starejši letniki Angelčka, ki s svojimi mičnimi povestmi in pesmicami netijo v dovzetnem mladem srcu ljubezen do dobrega in odvračajo od hudega; kdor daruje svojim otrokom dobro knjigo, jim več koristi, nego s katerikoli drugim berilom. Vsak letnik »Angelčka« velja trdo vezan samo 1 K, po pošti 1 K 30 vin. In se dobi v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Osmero blagrov ali nauk o srečnem življenju. Spisal Anton Kržič. Cena 1 K 60 vin., vez. 2 K. Kdor pazno prebere to lepo knjigo, bo našel v njej obilo praktičnih naukov za življenje in veliko tolažbo posebno za današnje hude čase. Dobl se v Katoliški bukvarni.

Fellerjev blagodejni, oživljajoči fluid iz rastlinskih esenc z zn.

bolečine

Predvojne cene: 12 steklenic 6 kron prosto poštino, lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatr 16 (Hrvatska). — Čez 100.000 zahvalnih pisem in zdravniških priporočil.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, 15. nov.: 75, 57, 79, 9, 25.
Dunaj, 18. nov.: 89, 68, 76, 24, 54.

100 litrov zdrave domače pijače osvježajoče, dobro in živo gaseče si lahko vsak sam priredi s malimi stroški. V zalogi so snovi za: ananas, jabolčnik, grenadine, malinovec, poprova meta, muškatelec, pomarančnik, dišča perla, višnjevec. Skaziti se ne more. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna pozimi tudi vroča namesto ruma ali žganja. Snovi z natanč. navodilom stanejo K 8-50 fran. po povzetju. JAN GRODICH drožerija pri angelu, BRNO 641 Morava.

500 kron v zlatu
če ne odstrani krema Grodich z zdrav. spadajočim milom vse solne pege, maroge, solne opekline, ogore, obrazno rdečico itd. in ne obrani kožo mla dostno svežo in nežno. Cena K 4-60 s poštnino vred. 3 porcije stanejo K 12-50, 6 porcij K 23-90. Vse brez kakih nadaljnih stroškov. Naslov za naročila JAN GRODICH, drožerija pri angelu, Brno 641, Morava.

Dijamanti za rezanje stekla za steklarje in domačo rabo. St. 1 za steklo v oknih K 3-20. — St. 2 za nav. močno steklo K 4-80. — St. 3 za vse vrste brušenega stekla K 7-35. — St. 4 za močno brušeno steklo, neobdelano, in za stekla K 10-65. Povzetje 35 vinar. več. Za resno in solidno blago jamči JAN GRODICH, drožerija pri angelu, BRNO 641 Morava.

Framydol je sredstvo za pomlajenje las, ki rdečo, svetle in sive lase in brade za trajno temno pobarva. 1 steklenica s poštnino vred K 2-70.
Rydyol je rožnata voda, ki živo pordeči blede lica. Učinek je čudovit. 1 steklenica s poštnino vred K 2-45. Povzetje 34 vinar. več. Naslov za naročila: JAN GRODICH, drožerija pri angelu, Brno 641, Morava.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na frajmem kašlju, lažje je obvarovati se bolezninego z zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašarom brankijev, ki s Sirolinom ozdrave.

3. Vadušljivi, katerim Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v
vseh lekarnah
K. 4.-

5. avstr. vojno posojilo

Davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ državno posojilo po K 92.50
Davka proste $5\frac{1}{2}\%$ držav. zadolžnice po K 96.50

Državno posojilo se bo vračevalo v letih 1922—1956
potom žrebanja.

Državne zadolžnice se bodo vrnile dne 1. junija 1922.

Podpisuje se in dobi pojasnila
pri poštni hranilnici in poštinih uradih, pri
davkarjih, državnih blagajnah, pri avstro-
ogrske banki in njenih podružnicah, pri vseh
bankah, bankirjih, hranilnicah, zavaroval-
nicah, kreditnih zadrugah in njih zvezah.

Ugodnosti avstro-ogrske banke in blagajne za vojna posojila
pri najetju posojil v svrhu podpisovanja
vojnega posojila.

Podpisuje se od 20. novembra do 16. decembra 1916

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

HLAPEC ki zna orati, sejati in je vaje samostojno opravljati kmetijska dela na posestvu brez gospodarjeve navzočnosti, se sprejme takoj proti dobri plači in vsej preskrbi. — Kje pove uprava lista pod št. 2685.

Sovražnik ste

svojega lastnega denarja, ako vedno kupujete slabo in drago milo, med tem ko se da s Schulzejevimi nadomestilom mila prati mnogo boljše hitreje in z manjšim trdom. To sredstvo je zelo primerno za vojake, in se pošilja z uporabljenim navodilom franco po povzetju ali predplačilu 10 zavojčkov za K 660 in odgovarja 5 kg navadnega dragega mila. Prepričan sem, da mi bo hvaležna vsaka gospodinja in bo ostala moja stalna odjemalka.

L. Pučko, Celje. Sovodna 24.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo trsko

IGN. VOK

špecijska trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ul. 6, katere ima po ugodnih cenah in obrokah od strokovnjakov priznane najboljše šivalne stroje v Evropi in to so „PFAFF“ v veliki izbiri in zalogi.

10 letna pisarna garancija!

Posli v vsaki uri vsak čas brezplačno. Prihod posredovalci se iščejo.

Ženske lase

mešane in rezane kupujem na drobno in debelo ter plačam najvišjo ceno. V zalogi imam lasne kite izgot. od 5—50 K. — Barvo za lase in brado znamka: Kraljica vseh barvil zanesljiva in neškodljiva. Hair Petrol sigurno sredstvo proti izpad. las in proti luskinam. Zdravniško priznano.

Burgiti: za odstranitev kurjih oči in trde kože. Naročila: **IVAN SVETEC**, vlasuljar. Novomesto. Nasproti rotovža.

Kupim vsako množino bučnih pešek

in plačam za suhe neolupljene pečke 180 K do 2 K za 1 kg, za olupljene primerno več. Kupim tudi druge oljnate sadeže, ki niso pod zaporo, po najvišjih cenah. **Tovarna olja V. IRRASCH, Treibach, Koroško.** 2673 2

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani,

n. a. dež. živl. in rentne, nezp. in jamst. zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških doh. rentna in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov. že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.490.838.— Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.022-76

V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-66

Izde namerava skleniti življenjsko zavarovanje veljavno hkrati za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do prvi izplačane podružnice.

Prospekti zastoj in poštne prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo po najugodnejšimi pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

Bližajo se veliki dnevi sreč!

V času do 1. febr. 1917 izžrebani bodo glavni dobitki sledečih izbornih sreč:

Novih sreč Avstrijskega rdečega križa	300.000 in 500.000 kron
Turških sreč	200.000, 400.000 in 200.000 frank.
30/0 zemljiških sreč iz l. 1880	90.000 in 90.000 kron
30/0 zemljiških sreč iz l. 1889	60.000 in 100.000 kron

17 žrebanj vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917:

3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7.— oziroma K 3-75.

Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju neizžrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročili!

7 90

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je **mojstrsko delo urarske umetnosti!**

Razpošilja se po povzetju Neugajajoče **zamenjam!**

Velika izbira ur, verižic, prstanov, lepoticja, daril itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte zastoj in poštne prosto.

Zlato uro zastoj!

Natančneje v krasnem ceniku, ki se pošlje zastoj in poštne prosto.

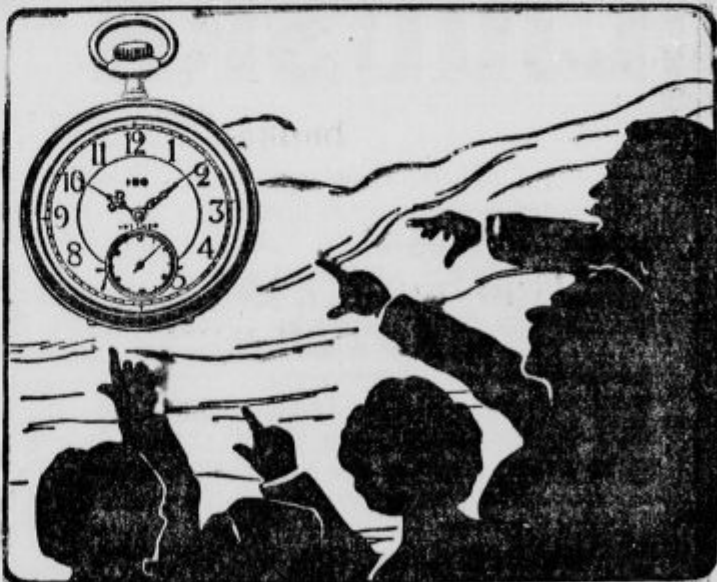
Tako sodijo vse stranke: Gisoč takih pisem Vam lahko pokažem:

90 letih se ni popravila potrebna.

Moji znanci so zelo iznenadeni, da ona kovinska ura, katero sem pri Vas kupil K 4-10, še ni bila popravljena in gre vedno dobro. Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega nečaka. Vsoto K 4-10 pošljem istočasno po poštni nakaznici na Vas.

Vas najlepše pozdravljam Skaričev pri Krapini. Franc Minarič, pos.

Vse ure so natančno preizkušene!

Lastna znamka „IKO“ svetovnoznana.

Svetovna razpošiljalnica

Lastna protokolirana tovarna ur v Švic.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Vojna zapestna ura

natančno regulir. in ru-
dps. Nikol ali jeklo K
15 — 16 — 20. — s radij.
svetilin. kazal. K 16. —
20. — 24. — v sreb. okr.
K 18. — 24. — 28. — s rad.
svet. kas. K 20. — 26. —
srebr. zap. ura na elast. K
20. — 28. — 40. — 14 k.
zlata zapestna ura na
elast. K 100. —, 120. —,
140. —. Sletno pisмено
jamstvo. Pošilja po povratu. Nikak risikal Zamena
dovoljena ali denar nazaj.

Prva tovarna ur **JAN KONRAD**

e. in kr. dvorni založnik Brnx št. 1555 (Češko.)
Na željo se vsakomur zastoj pošlje moj glavni cenik,

Ustanovljeno leta 1893.

Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

reg.istrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega.
Zunanjim vlagateljem se za pošl-

 $4\frac{3}{4}\%$

ljanje denarja na razpolago brez-
plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na $7\frac{1}{2}$, 15 ali $22\frac{1}{2}$ let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.788.340 K.

Načelstvo:Predsednik: **Andrej Kalan**, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

B. Remec, c. kr. profesor v Novem mestu.**Karol Poljak ml.**, tovarnar v Ljubljani.

Člani: **Ivan Dolenc**, c. kr. profesor v Ljubljani; **Zajo Albin**, c. kr. rač. oficijal v Ljubljani; **Anton Kralj**, tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani; **dr. Merhar Alojzij**, gimn. profesor v Ljubljani; **dr. Jakob Mohorčič**, odvetniški kandidat v Ljubljani; **dr. Fran Papež**, odvetnik v Ljubljani; **Ivan Sušnik**, stolni kanonik v Ljubljani; **Anton Sušnik**, c. kr. g. profesor v Ljubljani; **dr. Viljem Schwellitzer**, odvetnik v Ljubljani; **dr. Aleš Ušeničnik**, prof. bogoslovja v Ljubljani; **Fran Verbič**, c. kr. gimn. prof. v Ljubljani; **Ignacij Zaplotnik**, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: **Anton Kržič**, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: **Anton Čadež**, katehet v Ljubljani; **K. Gruber**, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; **Ivan Mlahar**, profesor v Ljubljani; **Avguštin Zajo**, c. kr. rač. revizent in posestnik v Ljubljani.

Učenka se sprejme takoj v
špecerijsko trgovino
FERD. HLEBŠ, Kranj.
Ponudbe na trrdko 2699

Naročite sobotnega „Slovenca“

Deteljno seme,

suhe gobe, kumno, janež, repno, korenjevo, razna travna in druga domača semena, kakor tudi prazne vreče kupuje **Sever & Urbanič**, Ljubljana, Wolfova ulica 12.

2713 (6) KUPUJEM

in plačam najboljšo ceno za orehove, češnjeve, hruševe, **HLODE** javorove, gabrove in bukove plohe, kakor tudi kostanjev les. Ponudbe naj se pošiljajo na **HUGO KRALJ**, Ljubljana, Wolfova ulica št. 6.

LJUDSKA POSOJILNICA

reg.istrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

 $4\frac{1}{2}\%$

Rezervni zakladi znašajo okroglo kron 800.000.—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 50 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljšo.

